
**SUOMALAISEN LÄMMINVERISEN RATSU- JA
RATSUPONIKASVATUKSEN NYKYTILA JA
TULEVAISUUS**

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Mustiala, kevät 2015

Kaija Heinijoki

MUSTIALA
Maatalouselinkeinojen koulutusohjelma
Hevostalouden suuntautumisvaihtoehto

Tekijä	Kaija Heinijoki	Vuosi 2015
Työn nimi	Suomalaisen lämminverisen ratsu- ja ratsuponikasvatuksen nykytila ja tulevaisuus	

TIIVISTELMÄ

Ratsuhevos- tai ratsuponikasvattajille suunnattuja kyselytutkimuksia ei ole juurikaan tehty Suomessa aiemmin, joten oli tarvetta selvittää kasvattajien profiilia, tulevaisuudennäkymiä sekä kasvatuksen tavoitteita. Työn tavoitteena oli myös selvittää kuinka kasvattajat kokevat tarvittavien palveluiden saatavuuden ja millaisia palveluita he toivoisivat jatkossa saavansa tukemaan hevoskasvatusta. Heillä oli myös mahdollisuus näkökulmansa esittämiseen FWB-kantakirjan ja suomalaisen ratsuponikantakirjan nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Työn toimeksiantaja oli Suomen Hippos ry.

Työ toteutettiin kasvattajille suunnattuna kyselynä internetissä ja siinä tarkastellaan suomalaisen lämminveriratsukasvatuksen historiaa ja nykytilaa, jalostuksen periaatteita sekä kasvatuksen ja jalostuksen tukia.

Lämminveristen ratsuhevosten ja ratsuponien kasvattajat ovat useimmiten naisia, iältään 25 - 59 -vuotiaita ja heillä on 1 - 2 siitostammaa. Suurin osa kasvattajista kasvattaa hevosia osittain tai kokonaan omaan käyttöönsä. Jalostusvalintoja tehdessään kasvattajat painottavat sukua, erityisesti tammalinjoja. Kasvattien ja jalostushevosten laatuun ja suoritukseen perustuvat tuet ovat kasvattajille merkityksellisimmät.

Opinnäytetyön tuloksena saatiin selvitettyä kasvattajien taustatietoja ja perusteita heidän jalostusvalinnoilleen. Saatiin myös selville, että neuvonnalle, koulutukselle ja tiedotukselle on tarvetta Suomessa. Erityisesti kaivataan neuvontaa jalostusvalintojen tekemiseen. Kyselytutkimuksen avulla saatiin myös useita hyviä ehdotuksia kasvattajien työn edellytysten parantamiseksi, joista voi olla tulevaisuudessa hyötyä.

Avainsanat Hevonen, ratsuhevonen, FWB-hevonen, ratsujalostus, ratsuhevoskasvatus, jalostus, hevosjalostus

Sivut 36 s. + liitteet 12 s.

Mustiala
Degree Programme in Agricultural and Rural Industries
Equine Option

Author	Kaija Heinijoki	Year 2015
Subject of Bachelor's thesis	Present and future of the Finnish Warm Blood and Riding Pony Breeding	

ABSTRACT

There haven't been many researches about Finnish Warm Blood and Riding pony breeders in Finland, creating therefore a need to examine the profile of breeders, their outlook as well as their breeding goals. The purpose of this thesis was also to find out how easy it is to use necessary services for breeders and what type of services they would hope to have in the future. They also had the opportunity to express their own view on the present and the future state of the FWB Stud book. This thesis was made for Suomen Hippos ry.

As a part of this thesis there was an internet questionnaire which targeted Warm Blood breeders and Riding Pony breeders. The thesis also discusses the history and present situation of Finnish Warm Blood breeding, as well as the principals and the subsidies of breeding.

The breeders of Warm Blood horses are mostly women at the age between 25 and 59 and they have 1 - 2 broodmares. Most breeders aim to produce horses partly or entirely to their own use. When making breeding choices the meaning of bloodlines and especially the mare lines were emphasized. The subsidies based on the quality and performance of their horses were the most meaningful for the breeders.

Based on this thesis there is now more information on the background and choices of breeders. The need for guidance and education and publicity was established. There is a need especially for breeding guidance. As a result of the questionnaire there were also several good suggestions to improve the conditions of the breeding work, which can be beneficial in the future.

Keywords Horse, riding horse, FWB-horse, riding horse breeding, horse breeding, breeding

Pages 36 p. + appendices 12 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	JALOSTUS JA KASVATUS	2
2.1	Ratsukasvatus Suomessa	2
2.1.1	Ratsukasvatuksen historiaa	3
2.1.2	Ponikasvatuksen alkuvaiheet.....	4
2.1.3	Ratsukasvatus nykyisin	5
2.1.4	Kasvatuserät.....	6
3	TUET JA NEUVONTA	7
3.1	Maataloustuet.....	7
3.1.1	Näyttely- ja jalostusarvostelupalkinnot.....	7
3.1.2	Laatuarvostelu ja Laatuponkilpailu	8
3.1.3	Suoritusluokkamerkki	8
3.1.4	Kilpailupalkkiot	8
3.1.5	Tammahanke	9
3.1.6	Neuvonta ja tiedotus	9
4	KYSELYTUTKIMUS	9
4.1	Tutkimuksen toteutus	9
5	KASVATTAJIEN TAUSTATIEDOT	10
5.1	Kasvattajien ikä- ja sukupuolijakauma	10
5.2	Kasvattajien alueellinen sijoittuminen	11
5.3	Kasvattajien koulutustausta	12
5.4	Kasvatustoiminnan laajuus	13
5.4.1	Kasvattajien määrä	13
5.5	Kasvatustoiminnan jatkuvuus	14
6	KASVATUKSEN TAVOITTEET	15
6.1	Kasvatettavat rodut	16
7	MARKKINAT	18
7.1	Varsojen myynti-ikä.....	18
7.1.1	Markkinatilanne.....	18
7.1.2	Markkinoiden kehittäminen	19
8	JALOSTUSVALINNAT.....	20
8.1	Siitostamman valinta.....	20
8.2	Oriin valinta.....	22
9	KASVATUKSEN TUKIEN JA NEUVONNAN MERKITYS	24
9.1	Eläinlääkäreiden ja hevosjalostusliittojen palvelut.....	24
9.2	Neuvonnan tarve	26
9.3	Tuet ja palkkiot	28

9.3.1 Tukien merkitys.....	29
9.4 Kiinnostuksen lisääminen kasvatusta kohtaan	30
9.5 FWB- ja ratsuponikantakirjan tulevaisuus	32
10 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	33
LÄHTEET	35

Liite 1	Kasvattajakyselyn saate
Liite 2	Kasvattajakysely

1 JOHDANTO

Lämminveristen ratsuhevosten ja ratsuponien kasvatuksella pyritään tuottamaan terveitä, laadukkaita ja hyväluonteisia hevosia kotimaisille harrastajille sekä kilparatsastajille. Tavoitteena on kasvattaa kansainvälisesti kilpailukykyisiä urheiluhevosia, joille voisi löytyä kiinnostusta myös Suomen ulkopuolelta. Suomalainen ratsukasvatus on pohjautunut pitkään tuontihevosten käyttöön, mikä on osaltaan auttanut suomalaista kasvatusta kehittymään nopeammin eteenpäin, sillä jalostukseen on voitu käyttää laadukkaita yksilöitä.

Suomalainen ratsukasvatustoiminta on vielä pienimuotoista ja nuorta suuriin eurooppalaisiin hevosmaihin verrattuna. Lisäksi pohjoinen sijaintimme luo omat haasteensa hevosten kasvatukselle. Esimerkiksi pitkä sisäruokintakausi osaltaan nostaa hevoskasvatuksen kustannuksia. Sijainnistamme johtuen myös astutuskautemme on hieman lyhyempi kuin eteläisemmissä Euroopan maissa. Myös etäisyydet sekä kasvattien vähäinen määrä luovat haasteita kasvatusta tukevien tapahtumien järjestämisessä. Kotimaista kasvatusta tuetaan erilaisin keinoin, jotta se pysyisi elinvoimaisena ja kiinnostavana harrastus- ja yritystoimintana.

Hevoskasvatuksen vähentyessä on tärkeä miettiä keinoja, joilla voidaan kehittää toimintatapoja ja nostaa jalostuksen ja kasvatuksen suosioita. Ratsuhevoskasvattajille suunnattuja kyselytutkimuksia ei juuri ole Suomessa tehty, joten ratsuhevoskasvatuksen nykytilasta ja erityisesti itse kasvattajien näkökulmasta onkin tärkeää saada lisätietoa. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kasvattajien profiilia ja heidän motiiveitaan jalostusvalinnoissaan, jotta voitaisiin kehittää suomalaista kasvatustoimintaa kiinnostavammaksi ja palkitsevammaksi yrittämisen ja harrastamisen muodoksi. Lisäksi nuorten suomalaisten kantakirjojen edelleen kehittäminen on tärkeää, jotta niille saadaan lisää näkyvyyttä ja tunnettuutta niin kotimaassa kuin ulkomaillakin.

2 JALOSTUS JA KASVATUS

Jalostuksen tavoitteena on parantaa hevosten perinnöllistä laatua. Näin ollen jalostukseen pyritään valitsemaan hevosjoukosta parhaimmat yksilöt. Ensisijaisena tavoitteena tulee olla terve hevonen, eikä jalostusvalinnoilla tule olla hevosten terveyttä heikentäviä vaikutuksia. Hevosjalostuksessa halutaan yleensä parantaa hevosten rakennetta sekä suorituskykyä. Jalostustavoitteiksi tulee asettaa vain sellaisia ominaisuuksia, jotka periytyvät sukupolvelta toiselle. Myös eri ominaisuuksien tärkeyttä sekä niiden keskinäisiä vaikutuksia tulee pohtia, jotta voidaan asettaa painoarvoa eri ominaisuuksille. Jalostustavoitteet valitaan rodun käyttötarkoituksen mukaan. Rotukohtaiset jalostusohjesäännöt määrittelevät rotua koskevat laatuvaatimukset ja jalostustavoitteet. Näiden pohjalta kasvattaja voivat määrittellä omat tavoitteensa täydentäen tietoaan yksittäisistä hevosista tarjolla olevan tiedon pohjalta. Jalostuksessa tärkeänä apuna ovat sukujen tuntemus sekä tiedot yksilöiden kilpailu- ja näyttelytuloksista, terveysominaisuuksista ja jälkeläistuloksista. (Suomen Hippos ry 2015a.) Laadukkaan hevoskasvatuksen perustana tulisikin olla selkeät jalostustavoitteet (Suomen Hippos ry 2015b.).

2.1 Ratsukasvatus Suomessa

Kuten suurella osalla Euroopan maista, myös Suomella on oma kotimainen kantakirjansa lämminveriselle ratsuhevoselle. Kotimainen ratsuhevosrotumme on suomalainen lämminverinen ratsuhevonen eli Finnish Warmblood (FWB), jolle Suomen Hippos ry ylläpitää kantakirjaa.

FWB-ratsujalostuksen tavoitteena on: ”jalostaa kansainvälisesti kilpailukykyisiä urheiluhevosia, joilla on suuri kapasiteetti ja hyvä ratsastettavuus. Se on terve, kestävä ja suorituskykyinen hevonen, joka suhtautuu positiivisesti tehtäviinsä. Suomalainen lämminverinen ratsuhevonen on FWB-kantakirjaan ensirekisteröity hevonen, joka polveutuu suomalaisen lämminverisen ratsuhevosen kantakirjaan merkityistä vanhemmista ja sillä on jalostukseen hyväksytyt isäoriit kolmessa polvessa. Suomen Hippos vahvistaa vuosittain hyväksyttävät polveutumiskantakirjat.” (Suomen Hippos ry 2015c.)

Myös ratsuponirotuja on useissa eri maissa. Ratsuponit on kehitetty risteyttämällä rotuja keskenään. Esimerkiksi brittiläinen ratsuponi on kehitetty risteyttämällä arabeja ja täysverisiä hevosia eri rotuponien kanssa. (Horse Management, 268) Kotimainen ponirotumme on suomalainen ratsuponi, jolle Suomen Hippos ry niin ikään ylläpitää kantakirjaa. Suomalainen ratsuponi on rotuna melko nuori.

”Ratsuponijalostuksen tavoitteena on tuottaa kansainvälisesti tunnustettuja ja tunnettuja lähellä kunkin kategorian enimmäissäkorkeutta olevia terveitä, suorituskykyisiä poneja, jotka luonteensa, rakenteensa ja liikkeidensä puolesta sopivat lapsille kaikkiin ratsastuksen lajeihin.

Kantakirjaan merkitään suomalaisen ratsuponin kantakirjaan ensirekisteröitävät ratsuponit, jotka täyttävät asetet polveutumisvaatimukset. Tunnustettuun ulkomaiseen kantakirjaan merkityt tuontiponit merkitään kantakirjan siihen luokkaan, jonka vaatimukset ne täyttävät. Ratsuponijalostukseen hyväksytyt rodut ovat: täysiveri- ja puoliverihevoset, newforest, connemara, welsh (a, b, c ja d sektiot), gotlannin russ sekä welsh partbred (yksilöt, jotka täyttävät ratsuponijalostukseen asetetut vaatimukset) ja muut ponit, jotka polveutuvat edellä mainituista roduista sekä tietyt ulkomaiset ratsuponit.” (Suomen Hippos ry 2015d.)

Lisäksi Suomessa kasvatetaan lämminverisiä ratsuhevosia ja muita ponirotuja ulkomailta lähtöisin oleviin kantakirjoihin. Joillekin ulkomaisille kantakirjaroduille Suomen Hippos ry ylläpitää kantakirjaa alkuperämaan sääntöjen mukaisesti. Näitä ovat esimerkiksi monet Suomessa kasvatettavat ponirodut. Suomen Hippos ry voi antaa rodun vain ylläpitämiensä kantakirjojen edustajille. Mikäli kasvattaja haluaa varsansa merkittävän muualla kuin Suomessa ylläpidettävään kantakirjaan, on varsa ensirekisteröitävä ulkomaille kyseisen rodun kantakirjaan. Tällaisia kantakirjoja ovat muun muassa muut lämminveristen ratsuhevosten kantakirjat kuin FWB, sekä muutamat rodut, joiden kasvatusta on Suomessa vähäistä, esimerkiksi dartmoorinponi ja friisiläinen. FWB:n ja suomalaisen ratsuponin lisäksi Suomen Hippos ry ylläpitää kantakirjaa hevosroduille arabialainen, englantilainen, ja angloarabialainen täysiverinen, sekä poniroduille connemara, new forest, gotlannin russ, shetlanninponi, islanninhevonen, vuonohevonen, welsh sektiot A, B, C, D ja welsh part bred. (Suomen Hippos ry 2015e.)

2.1.1 Ratsukasvatuksen historiaa

Lämminveristen ratsuhevosten siitostoimintaa on ollut Suomessa jo useamman vuosisadan ajan. Etelä-Suomeen sotalaitoksen yhteyteen perustettiin muutama siittola jo vuoden 1550 aikoihin Kustaa Vaasan toimesta. Pienimuotoinen ratsukasvatusta jatkui vuosisatoja ja vuosien saatossa oli useita yrityksiä saada aikaan järjestäytyneempää ratsujalostusta sekä siittolatoimintaa. Kuitenkin vasta vuoden 1925 ehdotus jalostusliiton perustamiseksi toi tulosta. Hevosjalostusliitto lämminverisiitosta varten ry - Hästavelsförbundet för varmbloodsavel r.f. sai tuolloin alkunsa. Liiton tarkoituksena oli pitää järjestettyä kantakirjaa ja luetteloa, järjestää näyttelyitä ja kilpailuja, hankkia arvokkaita siitoshevosia ja välittää niiden vaihtamista. Näin haluttiin lisäksi antaa jäsenille ohjausta lämminveristen hevosten siitoksessa, kasvatuksessa ja hoidossa ja edistää oriyhdistysten syntymistä valvomalla niiden toimintaa. Liitto halusi myös kiinnittää huomiota hankkeisiin, jotka edistivät laiturien ja ajo- ja ratsastustaidon parantamista. Vakiintuneen lämminveriratsurodun aikaansaamiseksi päädyttiin tuomaan maahan jalostukseen sopivaa hevosmateriaalia, sillä tämä katsottiin nopeammaksi tavaksi kuin kotimaisen tammakannan astuttaminen lämminveriratsuilla tai täysiverisillä. (Jalkanen 1984, 10-32)

Alkuun kantakirjoja oli kolme: A puhtaille hannoverilaisille, B täysiverisille ja C kantakirja muille lämminverisille tai sekarotuisille tammoille. Talvella 1926-1927 kantakirjassa A oli 13 tammaa ja vuonna 1933 kantakirjassa B jo 46 tammaa (Jalkanen 1984, 42-43). 1930-luvulla järjestettiin useita näyttelyitä ja siittolatoimintaa harjoitettiin kartanoiden yhteydessä, joita olivat muun muassa Rabbelugn, ja Brödtorp. Vuoden 1936 aikana astutettiin yhteensä 82 tammaa ja varsoja tästä syntyi 41. 1940-luvulla käynnissä ollut sota ja sitä seurannut lamakausi supistivat kasvatustoimintaa merkittävästi. Puolustusvoimien panostus kuitenkin lisääntyi ja Ypäjälle perustettiin vuonna 1941 Puolustusvoimien Ratsukoulun yhteyteen lämminverisiittola. Parhaimmillaan Ypäjällä syntyi 40 varsaa vuodessa ja tallissa oli yhteensä 80 tammaa. Ypäjä olikin merkittävä siittola lämminveriratsujen jalostuksessa. Ratsuväki jalkautettiin 1947, mikä pahensi tilannetta jalostuksen saralla entisestään. Vuonna 1955 Ypäjän lämminverisiittolan toimintakin päätettiin lopettaa. Ypäjällä ehti kuitenkin syntyä 329 varsaa. (Jalkanen 1984, 82-107)

Hevosjalostusliitto lämminverisiitosta varten ry velvoitettiin pitämään hevos- ja ponirekisteriä vuonna 1969, jolloin kaikki maan ponit ja hevoset oli rekisteröitävä. Samalla myös kantakirjausehtoja muokattiin. Rekisteriin merkittiin perustamisen yhteydessä yhteensä 558 hevosta ja 147 ponia. 1970-luvulla ratsukasvatukseen alkoi elpyä taantumasta ratsastusurheilun suosion lisääntytyä ja vuosina 1979-1982 uudistettiin jälleen lämminveriratsujen jalostusohjesääntöä. Vuoden 1979 ohjesääntö sisälsi muun muassa vaatimuksen oritesteistä ja laatuarvostelusta. Oritestit aloitettiinkin samana vuonna. (Jalkanen 1984, 62-131)

Vuonna 1980 liitto vaihtoi nimensä Ratsujalostusliitto ry:ksi ja vuonna 1988 kantakirjaus ja rekisteröinti siirrettiin Suomen Hippos ry:n hoidettavaksi (Ratsujalostusliitto ry 2015.). Kotimaisen lämminverisen ratsuhevosn nimeksi otettiin vuonna 1995 käyttöön Finnish Warmblood – FWB (Kivilaakso-Mendes 2003). Vuodesta 1996 alkaen FWB-kantakirja on ollut World Breeding Federation For Sport Horses (WBFSH) -järjestön täysivaltainen jäsen (Suomen Hippos ry 2015c.).

2.1.2 Ponikasvatuksen alkuvaiheet

Ensimmäiset tiedot suomalaisesta systemaattisesta ponijalostuksesta löytyvät gotlanninrussponien kasvatustoiminnasta vuodelta 1956. Toiminta oli alussa vaatimatonta, mutta 1960-luvun lopulla, ratsastusurheilun suosion nousun myötä myös ponijalostus lähti nousuun. Rotujen kirjo laajeni käsittämään myös shetlanninponeja, connemaroja sekä newforestinponeja. Vuonna 1976 Ratsujalostusliiton yhteyteen perustettiin Suomen poniseura, joka myöhemmin muuntui ponivaliokunnaksi. Vuonna 1982 kantakirjattiin yhteensä 82 ponitammaa kokonaismäärän ollessa jo yli 300 yksilöä. Vuoteen 1983 mennessä oli jo jossain määrin pyritty tekemään myös poniristeytyksiä, joista toivottiin suoritusponeja ratsastuksen eri lajeihin. Silloisessa poniristeytysten kasvatuksessa ei tosin vielä ollut suurta johdonmukaisuutta. (Jalkanen 1984, 144-146)

2.1.3 Ratsukasvatus nykyisin

Nykyisin suomalainen ratsukasvatus on pitkälti 1-2 tammaa vuodessa asuttavien pienkasvattajien varassa (Suomen Hippos ry 2014f.). Kasvatettavien rotujen määrä on viime vuosina laajentunut ja Suomessa kasvatetaankin Suomen Hippoksen ylläpitämien 16 kantakirjarodun lisäksi myös useita muita ratsu- tai ponirotuja. Useiden rotujen kasvatusmäärät ovat kuitenkin hyvin pieniä.

Suomessa ylläpidettävien kantakirjojen jalostusohjesääntöjä on uudistettu vuosien saatossa. Viimeisimmälle jalostusohjesääntöjen muutokselle vuodelta 2013 odotetaan vielä Eviran vahvistusta. Muutoksessa uudistettiin vuodelta 2003 olleet jalostusohjesäännöt. (Suomen Hippos ry 2015g.)

Vuonna 2015 siirrytään myös ratsuhevosten ja ponien osalta käyttämään lineaarista profilointia, joka on ikään kuin tuoteselostemalli yksilöistä. Rakennetta arvioidaan 22 eri kohdasta. Lisäksi arvointikohtia on 14 liikkeille käynnissä, ravissa ja laukassa 14. Hevoset pisteytetään edelleen rakenteesta viidestä eri kohdasta: tyyppi, pää ja kaula ja runko, jalat ja liikkeiden säännöllisyys, käynti ja ravi. (Suomen Hippos ry 2015h.)

Suomen Hippos ry järjestää vuosittain keväällä Oripäivät, joissa arvostellaan FWB-kantakirjan ja suomalaisen ratsuponin jalostukseen tarjottavat oriit. Rotuponikantakirjojen jalostukseen tarjottaville oriille pidetään erikseen Ponioripäivät. Lisäksi järjestetään tamma- ja varsanäyttelyitä, joihin voivat osallistua Suomen Hippos ry:n ylläpitämiä kantakirjoja edustavat rotuhevoset tai –ponit tai jotakin muuta kantakirjaa edustavat, mutta kantakirjakelpoisuuden täyttävät yksilöt. Suomen Hippos ry on suunnitellut vuodelle 2015 yhteensä 25 tamma- tai varsanäyttelyä, joiden joukossa on muun muassa 1-3-vuotiaille lämminverisille ratsuhevosille tarkoitettut kasvattajapäivät. (Suomen Hippos ry 2015i.)

Ratsujalostusliitto ry (RJL) keskittyy nykyisin FWB-hevosten jalostus- ja kasvatustyön tukemiseen ja kasvattajien edunvalvontaan. RJL järjestääkin vuosittain tapahtumia, kuten nuorten hevosten ikäluokkakilpailut. Näitä ovat Kyvyt Esiin -tilaisuudet, jotka on tarkoitettu 2-3-vuotiaille ratsuille. Tilaisuudet ovat koulutustapahtumia, joissa arvioidaan hevosen askellajit ja irtohypytyt. Laatuarvostelu on puolestaan nelivuotiaille tai viisivuotiaille varsonille tammoille tarkoitettu tilaisuus, joka järjestetään yhteistyössä Suomen Hippos ry:n kanssa. Laatuarvostelussa arvostellaan terveydentila, rakenne, askellajit ja hyyt. Tilaisuus on jakaantunut koulu- ja esteosuuteen. Lisäksi RJL järjestää FWB-hevosille 5-vuotisderbyn, johon voivat osallistua myös 6-vuotiaat varsonet tammatt. Kilpailuluokat ovat esteratsastuksessa 110-120 cm tasolla ja kouluratsastuksessa helppo B – helppo A tasolla. Kuusivuotiaille tai 7-vuotiaille varsonille FWB-ratsuille on puolestaan Breeder's prize –kilpailu. Osallistumismaksua kilpailuun maksetaan varsan syntymästä asti. Kilpailuissa on erikseen koulu- ja esteratsastusluokat. (Ratsujalostusliitto ry 2015b.)

Myös muilla kantakirjaroduilla, joille Suomen Hippos ry ylläpitää kantakirjaa, on Suomessa omat rotujärjestönsä, jotka järjestävät tapahtumia ja toimivat rodun etujärjestönä.

2.1.4 Kasvatusmäärät

Hevoskasvatus on Suomessa ollut kokonaisuudessaan laskusuunnassa muutaman viime vuoden ajan. Samoin on käynyt myös kotimaiselle ratsuhevos- ja ratsuponikasvatukselle. Ratsuhevosten astutusmäärät ovat laskeutuneet vuosittain vertailuvuosina 2009 – 2014, kuten taulukossa 1 esitetään. Vuonna 2009 astutettiin vielä 815 tammaa ja vuonna 2014 enää 537 tammaa. Ratsuponien osalta tietoa ei ole koottu yhteiseen tilastoon ennen vuotta 2014, jolloin astutettujen ratsuponitammojen määrä oli vain neljä. (Suomen hippos ry- Hevostalous tunnuslukuina, 10) Vaikka ratsuponitammoja oli astutettu vain neljä, ei syntyvien varsojen määrä välttämättä laske näin jyrkästi. Ratsuponeiksi voidaan rekisteröidä rotuponitammojen kuten myös täysveri- ja lämminveriratsutammojen jälkeläisiä, jotka on astutettu ratsuponijalostukseen hyväksytyllä oriilla. (Suomen Hippos ry 2015d.) Ratsujen astutusmäärät olivat laskeneet vertailuvuosien aikana yhteensä 34%, ratsujen ja ponien yhteismäärät 33% ja kaikkien astutettujen tammojen määrä laski Suomessa 36%.

Taulukko 1. Suomessa astutettujen tammojen määrät vuosina 2009 – 2014 (Suomen Hippos ry- Hevostalous tunnuslukuina, 10).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ratsuhevoset	815	819	747	674	623	537
Ratsuponit						4
Kaikki ratsu- ja ponirodut	1799	1806	1665	1520	1249	1204
Kaikki rodut	6970	6772	6096	5581	4877	4432

Kuten astutusmääristä on pääteltävissä, myös syntyvyys on laskenut vuosittain vuodesta 2009 lähtien. Vuonna 2009 varsoja syntyi 487, määrän ollessa vuonna 2014 enää 350 yksilöä (Taulukko 2). Vuosittain syntyneiden ratsuponien määrä sen sijaan on pysynyt melko tasaisena, ollen 12 - 13 yksilöä vuodessa samalla aikavälillä, lukuun ottamatta vuotta 2013, jolloin varsamäärä notkahti vain seitsemään. (Suomen Hippos ry- Hevostalous tunnuslukuina, 9) Syntyneiden ratsuhevosten määrä oli vähentynyt tarkastelujaksolla 28%, mikä on selkeästi vähemmän kuin kaikkien rotujen yhteenlaskettu määrä. Kaikkien Suomessa syntyneiden varsojen määrä laski 36% vuosien 2009 - 2014 aikana. Ratsuponien säilyttäessä varsamääränsä samana, laski kaikkien ratsu- ja ponivarsojen määrä yhteensä 38% samalla aikavälillä. Poikkeuksena muihin ryhmiin verrattuna ratsuvarsojen määrä oli laskenut selvästi vähemmän kuin astutusten määrä. Ratsujen astutusmäärät laskivat 34% ja varsomismäärä vain 28%. Muiden ryhmien kohdalla syntyvyys laski hieman enemmän kuin astutusten määrä. Astutus- ja varsamäärien vertailussa on kuitenkin otettava huomioon, että osa varsoista ensirekisteröidään ulkomaiseen kantakirjaan, vaikka niiden emät olisivatkin mukana astutustilastoissa.

Taulukko 2. Suomessa syntyneiden varsojen määrä vuosina 2009 – 2014 (Suomen Hippos ry- Hevostalous tunnuslukuina, 9)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ratsuhevoset	487	477	424	388	353	350
Ratsuponit	12	13	12	13	7	12
Kaikki ratsu- ja ponirodut	1311	1291	1221	1113	1036	818
Kaikki rodut	4567	4500	4181	3860	3489	3033

3 TUET JA NEUVONTA

Suomalaista ratsu- ja ponikasvatusta pyritään tukemaan erilaisin keinoin. Näitä ovat muun muassa taloudelliset palkkiot ja tuet. Myös neuvonnan, koulutuksen ja tiedotuksen avulla pyritään tuottamaan tarvittavaa tietoa kasvattajien saataville, mikä osaltaan auttaa kasvatustyötä. Tiedon helppo saatavuus onkin tärkeää.

3.1 Maataloustuet

Hevoskasvattajat ovat oikeutettuja maataloustukiin, mikäli täyttävät tukien ehdot. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset myöntävät maatalojen investointeihin ja toiminnan kehittämiseen tukia, joilla on tarkoitus kehittää maatalojen rakennetta ja kilpailukykyä. Ensimmäistä kertaa viljelyn aloittavalle voidaan maksaa myös nuoren viljelijän aloitustukea. (ELY-keskus 2015.)

Yksi taloudellisen tuen muodoista on kansallinen kotieläintuki. Sitä maksetaan siitostammoista ja 1-3 -vuotiaista varsoista. Siitostammalla tarkoitetaan tammaa, joka on astutettu jalostukseen hyväksytyllä oriilla tai on varsonut edellisen vuoden aikana. Tamman tiineyden tulee olla kestänyt vähintään 12 viikkoa. Kuitenkin kotieläintukeen juuri tulleen muutoksen vuoksi vuoden 2015 alusta lähtien on maksettu ainoastaan pohjoista hevosstukea. Näin ollen kansallista kotieläintukea maksetaan vain tukialueella C sijaitseville hevoskasvattajille. (Suomen Hippos ry 2015j.)

3.1.1 Näyttely- ja jalostusarvostelupalkinnot

Suomen Hippos ry maksaa varsojen näyttelymenestyksen perusteella rahallisia palkkioita. Varat palkkioihin myöntää vuosittain maa- ja metsätalousministeriö. Näyttelypalkkioita maksetaan I- ja II-palkinnolla palkituille Suomeen ensirekisteröidyille varsoille. Summasta 30% maksetaan kasvattajalle ja 70% varsan omistajalle. Maitovarsat ja yli 3-vuotiaat ruunat eivät kuitenkaan ole oikeutettuja palkkioihin. Palkkioiden summat vaihtelevat 86 – 340 euron välillä. (Suomen Hippos ry 2015k.)

Myös jalostusarvostelussa joko I- tai II-palkinnolla palkittujen tammojen ja oriiden omistajille maksetaan kantakirjapalkkioita. Palkinnoissa painotetaan kotimaista kasvatusta maksamalla Suomessa syntyneille ja ensirekisteröidyille hevosille palkintosummat kokonaisuudessaan ja ulkomailla syntyneille hevosille puolet määritetystä palkintosummasta. Summat vaihtelevat 190 - 590 euron välillä. (Suomen Hippos ry 2015k.)

Lisäksi jälkeläisnäyttöjen perusteella voidaan tammoille ja oriille myöntää jalostusarvokirjaimia. Myönnetystä jalostusarvokirjaimista maksetaan myös 120 - 590 euron palkkio hevosien omistajalle. (Suomen Hippos ry 2015k.)

3.1.2 Laatuarvostelu ja Laatuponkilpailu

Suomessa järjestetään myös laatuarvostelutapahtumat 4-vuotiaille hevosille ja poneille. Ratsuhevosilla tapahtumaa kutsutaan Laatuarvosteluksi ja poneilla puolestaan Laatuponkilpailuksi. Molemmissa kilpailuissa palkitaan parhaimmat estehevokset tai -ponit ja parhaimmat kouluhevokset tai -ponit. Poneissa palkkioita jaetaan viidelle parhaalle ponille ja hevosissa puolestaan kymmenelle parhaalle. Palkkioina maksetaan yhtä suuret summat palkitun hevosen tai ponin omistajalle sekä kasvattajalle. (Suomen Hippos ry 2015k.)

3.1.3 Suoritusluokkamerkit

Jalostusarvosteltu lämminverinen ratsuhevonen tai poni voidaan palkita suoritusluokkamerkillä kilpailusuoritusten perusteella. Ratsuille ja poneille on määritetty eri suoritusluokkiin vaaditut kilpailutulokset eri ratsastuksen lajeihin. (Suomen Hippos ry 2015l.)

3.1.4 Kilpailupalkkiot

Kantakirjaukelpoiset hevokset saavat kilpailusuorituksistaan valiomerkkipisteitä. Näiden pisteiden perusteella ennalta määrättyjen sääntöjen mukaisesti maksetaan palkkioita Suomessa syntyneiden ja Suomessa ensirekisteröityjen hevosten ja ponien kasvattajille riippumatta siitä ovatko hevoset kotimaisessa vai ulkomaisessa omistuksessa. Valiomerkkipisteiden kokonaissumma vuotta kohden on maksimissaan 65 000 euroa. Kilpailupalkkioiden varat tulevat Fintoto Oy:ltä, totopelituottojen valtion osuudesta eli niin sanotusta hevostalouskertymästä. (Suomen Hippos ry 2015m.)

3.1.5 Tammahanke

Yksi tapa tukea laadukasta ratsukasvatusta on osoittaa tukea laadukkaiden tammojen käytölle jalostuksessa. Tällainen järjestelmä on käytössä muun muassa Ruotsissa, missä tulokset ovat olleet positiivisia. Myös Suomessa oli käynnissä tammahanke vuosina 2004 - 2008, jonka tarkoituksena oli lisätä nuorten, keskitasoa parempien tammojen käyttöä jalostuksessa. (Syvänen 2012) Tammojen käyttöä tuettiin maksamalla 400 euroa yli kolme kuukautta kestäneestä todetusta tiineydestä, sekä toiset 400 euroa varsan rekisteröinnin yhteydessä. (Mäenpää, sähköpostiviesti 15.6.2015)

3.1.6 Neuvonta ja tiedotus

Suomalaista hevoskasvatusta tuetaan myös tuottamalla tietoa kasvattajien saataville. Suomen Hippos ry ylläpitää hevostietokantaa, Heppajärjestelmää, jossa voi tarkastella hevosten sukuja, jälkeläisiä sekä näyttelyarvosteluja ja kantakirjauslausuntoja.

Suomen Hippos ry järjestää kerran vuodessa ratsujalostuspäivät, joissa on luennoitsijoita sekä Suomesta että ulkomailta luennoimassa jalostukseen ja hevoskasvatukseen liittyvistä aiheista. Lisäksi neuvontaa annetaan puhelimitse sekä Suomen Hippoksen että alueellisten hevosjalostusliittojen toimesta.

Suomen Hippos ry:llä on myös internet-sivut, joilla tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja tarjotaan tietoa kasvatuksen tuista, jalostusohjesäännöistä, näyttelyistä sekä muista hevoskasvattajille tärkeistä aiheista. Lisäksi Suomen Hippos ry julkaisee kuukausitiedotetta, joka on yleinen tiedote raviurheilun ja hevoskasvatuksen ajankohtaisista asioista. (Suomen Hippos ry 2015n.) Myös Ratsujalostusliitto tiedottaa omilla internet-sivuillaan tapahtumista ja ajankohtaisista asioista ja jakaa hevoskasvatukseen liittyvää tietoutta. (Ratsujalostusliitto 2015.)

4 KYSELYTUTKIMUS

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli saada tietoa suomalaisten ratsuhevoskasvattajien sekä ratsuponikasvattajien profiilista ja heidän motiiveistaan kasvatukseen. Lisäksi haluttiin saada tietoa heidän jalostusvalinnoistaan ja kokemuksistaan jalostukseen liittyvistä palveluista. Haluttiin myös tietoa suoraan kasvattajilta siitä, millaista tukea he kaipaisivat kasvatustyölleen jatkossa niin tiedollisesti kuin taloudellisestikin.

4.1 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus sovittiin toimeksiantajan Suomen Hippos ry:n kanssa tehtäväksi ratsuhevos- ja ratsuponikasvattajille suunnattuna internet-kyselynä. Kysely

toteutettiin Webropol-internetsivuston kautta ja kyselyyn oli mahdollista vastata kahden viikon ajan 4.5.2015 – 17.5.2015. Linkki kyselylomakkeeseen oli esillä Suomen Hippos ry:n internet-sivuilla. Lisäksi Suomen Hippos ry:n toimesta kyselyä markkinoitiin kasvattajille päin. Kyselyyn ei saatu kuitenkaan tarpeeksi vastauksia, joten se päätettiin vielä avata vastauksille 21.5. – 24.5. väliseksi ajaksi.

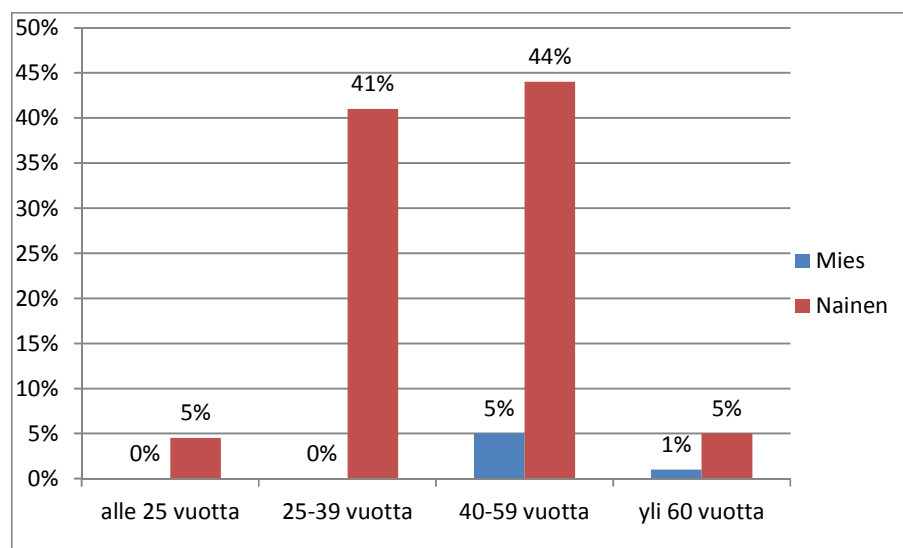
Lopulta kyselyyn vastasi yhteensä 111 kasvattajaa. Kyselyä oli tämän lisäksi katsottu vastaamatta yhteensä 143 kertaa. Näistä osa saattoi myös olla sellaisia, jotka palasivat myöhemmin vastaamaan kyselyyn. Vastauksista hyväksyttiin 109 kappaletta tutkimusta varten. Kaksi vastausta jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle, sillä vastaajien kasvattamat rodut eivät vastanneet haluttua tutkimusaluetta.

5 KASVATTAJIEN TAUSTATIEDOT

Kyselyssä haluttiin selvittää kasvattajien taustatietoja, jotta saataisiin selvitettyä Suomessa ratsuhevosia ja ratsuponeja kasvattavien henkilöiden profiilia sekä kasvatustoiminnan jatkuvuutta.

5.1 Kasvattajien ikä- ja sukupuolijakauma

Kaikista kyselyyn vastanneista 94,5% oli naisia ja 5,5% oli miehiä. Vastaa- jia löytyi kaikista ikäluokista, mutta suurin osa, yhteensä 90%, oli iäl- tään 25 vuoden ja 59 vuoden väliltä. Miesvastaajista yksikään ei ollut alle 40-vuotias (Kuvio 1). Mikäli tarkastellaan erikseen suomalaisia ratsupo- neja kasvattavia, jakautuvat vastaajat sukupuolen mukaan 90% naisia ja 10% miehiä. Ratsuponikasvattajien vähäisen määrän vuoksi ei kuitenkaan ollut kannattavaa tarkastella erikseen kasvattajien ikäjakaamaa. Lisäksi suuri osa ratsuponikasvattajista kasvatti myös jotakin hevosrotua.

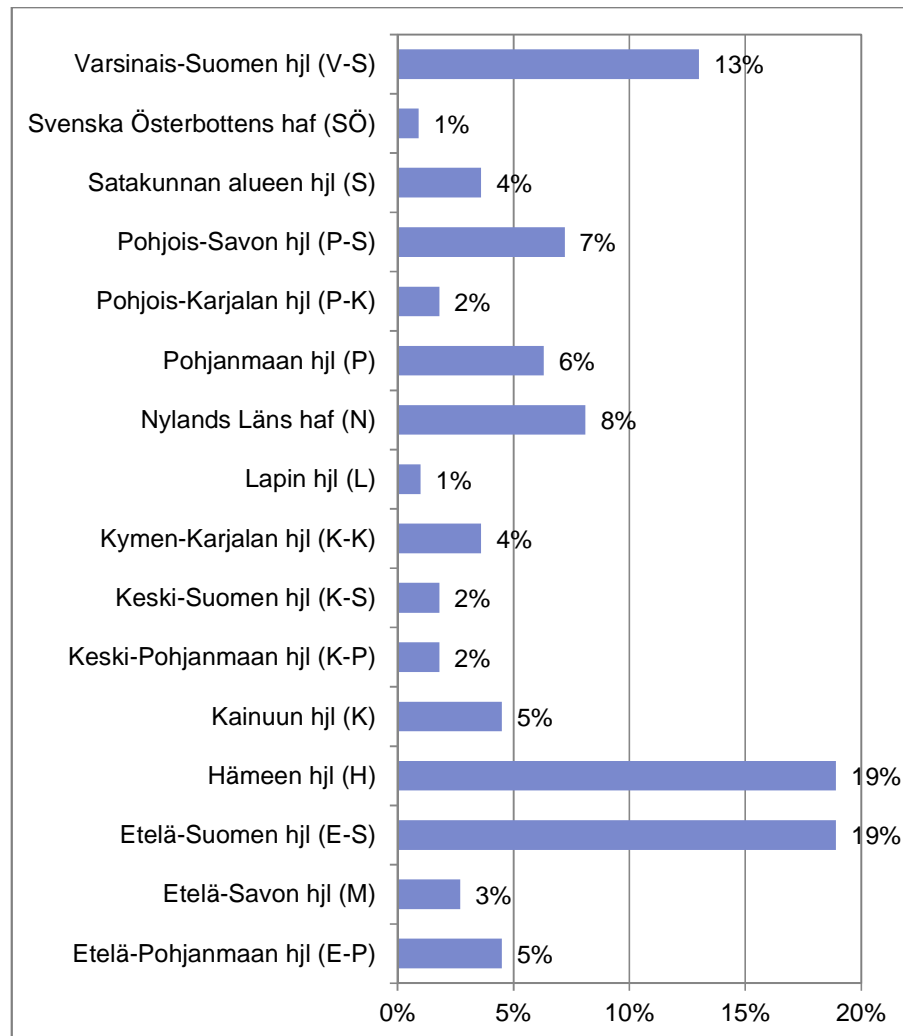
Kuvio 1. Mies- ja naisvastaajien lukumäärät ikäluokittain

Nämä tulokset ovat yhteneväisiä vuodelta 2010 olevan Outi Tokeensuun opinnäytetyön kanssa. Ratsukasvattajien ikäjakauma näyttääkin säilyneen jokseenkin samana. Tokeensuun opinnäytetyössä tarkasteltiin vuosien 1994 - 2008 välillä kasvatettujen ratsuhevesten kasvattajien iäiä. Kasvattajien määrä ikäryhmässä 25 - 39 vuotta vaihteli tuona aikana 40% - 50% välillä. Ikäryhmään 40 - 59 vuotta kuuluvien kasvattajien määrä nousi yli 40%:in 2000-luvun taitteessa vuoden 1994 tuloksen ollessa 30% kaikista kasvattajista. Tähän ikäryhmään kuuluvien kasvattajien määrä näyttääkin säilyttäneen yli 40%:n tason kasvattajien kokonaisuudesta. Alle 25-vuotiaiden ja yli 60-vuotiaiden määrä on säilyttänyt vuodesta 1999 saakka vajaan 10% osuutensa molemmissa ikäryhmissä. Tuloksista voikin näin ollen päätellä kyselyyn vastanneiden kuvastavan hyvin ratsuhevoskasvattajia kokonaisuudessaan. (Tokeensuu 2010)

5.2 Kasvattajien alueellinen sijoittuminen

Kyselyssä selvitettiin myös kasvattajien alueellista sijoittumista. Maantieteellisten alueiden mittariksi oli tässä tapauksessa valittu alueet, joilla eri hevosjalostusliitot toimivat. Suomi on jaettu 16 maantieteelliseen alueeseen, joista jokaisella toimii hevosjalostusliitto. Hevosjalostusliitot tekevät tuontihevosten ja varsojen tunnistuksia, ylläpitävät hevosrekisteriä, keräävät oriiden astutustietoja ja tammojen varsomistietoja, ylläpitävät orilaitumia sekä järjestävät koulutusta ja neuvontaa. (Hevosjalostusliitot 2015.)

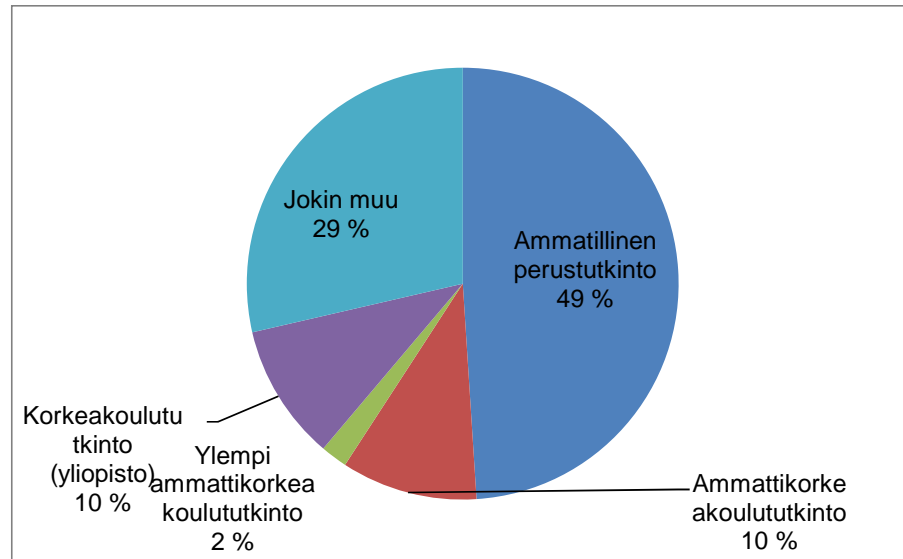
Kyselyyn vastanneet kasvattajat olivat sijoittuneet melko hyvin eri puolille Suomea (Kuvio 2). Eniten vastauksia oli kertynyt alueilta, joissa sijaitsee myös suurimmat hevoskeskittymät. Kaikkien hevosjalostusliittojen alueelta saatiin vastauksia Eniten niitä kertyi Hämeen ja Etelä-Suomen hevosjalostusliittojen alueelta, molemmilta 19% vastauksista. Varsinais-Suomen hevosjalostusliiton alueelta vastauksista kertyi 13%, sekä Nylands Läns hästavelöförbundetin alueelta 8% vastauksista. Muiden hevosjalostusliittojen alueelta vastaajien määrät vaihtelivat 1 - 7%:n välillä.

Kuvio 2. Kasvattajien sijoittuminen eri hevosjalostusliittojen alueelle

5.3 Kasvattajien koulutustausta

Selvityksen kohteena oli myös kasvattajien hevosalalle saama koulutus. Hevosalalle koulutuksen saaneiden ja ilman hevosalan koulutusta olevien osuus vastaajista jakautui lähes tasan, kuten kuviossa 3 esitetty. Vastaajista 45 prosentilla oli koulutus hevosalalta ja 55 prosentilla ei ollut hevostalouteen liittyvää koulutusta. Koulutuksen saaneista 49%:lla oli ammatillinen perustutkinto, 10%:lla ammattikorkeakoulututkinto, 10%:lla yliopistotasoinen korkeakoulututkinto ja 2%:lla ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Vastaajista 29% ilmoitti heillä olevan jokin muu koulutus tai tutkinto. Näitä olivat muun muassa erilaiset erikoisammattitutkinnot kuten tallimestari ja ratsastuksenopettaja, kengityssepän ammattitutkinto, valmentajakoulutus, siittola-avustajan koulutus, sosiaalipedagogisen hevostoiminnan koulutus, opistotasoinen koulutus sekä muu kurssimuotoinen koulutus. Osa vastaajista oli myös suorittanut eri koulutusasteilta useampia kuin yhden tutkinnon.

Kuvio 3. Hevosalta hankitun koulutuksen jakautuminen eri koulutusasteiden välillä

5.4 Kasvatustoiminnan laajuus

Vastaajista 32% ilmoitti hevoskasvatuksen olevan heille yritystoimintaa ja 68% totesi kasvatuksen olevan puhtaasti harrastustoimintaa. Yrittäjistä 89%:lle hevoskasvatus oli sivuelinkeino. Vain 11% vastaajista kertoi ratsuhevoskasvatuksen olevan heille pääelinkeino. Hevoskasvatusta harjoitetaan pääosin omalla tallilla. Hevoset asuivat kasvattajan omalla tallilla 73%:lla kasvattajista. Vastaajien hevosista 27% asui muualla kuin omassa tallissa.

Vastaajien joukossa oli useita pitkän linjan kasvattajia. 41% vastaajista oli kasvattanut hevosia yhteensä 10 vuotta tai kauemmin. Pisimpään hevosia kasvattanut vastaaja oli kasvattanut hevosia 38 vuotta. Mukana oli myös kasvattajia, jotka aloittivat hevoskasvatuksen vasta tänä keväänä. Vastaajat olivat kasvattaneet hevosia keskimäärin 9,6 vuotta.

5.4.1 Kasvattien määrä

Kasvattajilta selvitettiin myös vuosittain astutettujen tammojen määrää vuosina 2010 - 2015. Vastanneista kasvattajista 15% oli astuttanut tammoja jokaisena vuotena kysytyllä aikavälillä ja 17% kasvattajista oli vertailu-aikana kasvattanut vain yhden varsan. Vuonna 2015 vastaajat aikoivat astuttaa yhteensä 144 tammaa, mikä on yhteismäärältään eniten tammoja yhtä vuotta kohden koko vertailuvälillä. Myös yksittäisen kasvattajan tammamäärä oli vuonna 2015 suurin, yhteensä 15 kappaletta. Kysytyllä aikavälillä vuonna 2012 yksittäisen kasvattajan panos oli pienimmillään, sillä tuona vuona suurin yhden kasvattajan astuttama tammamäärä oli 9 kappa-

letta. Kuitenkin astutettujen tammojen kokonaismäärä oli pienimmillään vuonna 2011.

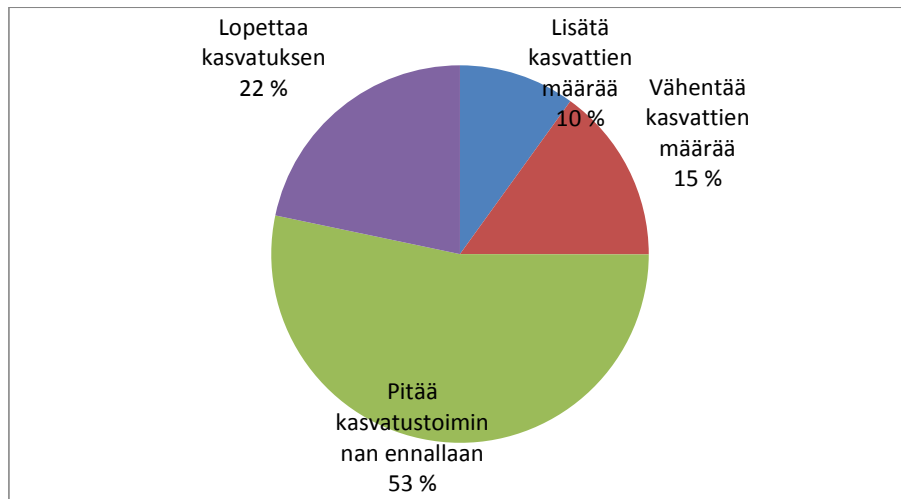
Jokaista vuotta kohden löytyi myös vastaajia, jotka eivät olleet kyseisenä vuonna astuttaneet yhtäkään tammaa. Kasvattajista 5% oli astuttanut vähintään yhtenä vuotena 10 tammaa tai enemmän. 14% kasvattajista oli vähintään yhtenä vuotena astuttanut vähintään 4 tammaa ja 21% kasvattajista vähintään 3 tammaa. Suurin osa eli 79% vastanneista astutti kerralla 1-2 tammaa. Näin ollen astutettujen tammojen keskiarvo oli vuosien 2010 – 2015 vain hieman yli 1 tamma kasvattajaa kohden, lukuun ottamatta vuotta 2011, jolloin tammoja oli alle 1 vastaajaa kohden (Taulukko3).

Taulukko 3. Vuosittain astutettujen tammojen määrä

	Pienin määrä	Suurin määrä	Keskiarvo	Yhteensä
Vuosi 2010	0	10	1,17	127
Vuosi 2011	0	10	0,97	106
Vuosi 2012	0	9	1,07	117
Vuosi 2013	0	11	1,03	112
Vuosi 2014	0	14	1,27	138
Vuosi 2015	0	15	1,32	144

5.5 Kasvatustoiminnan jatkuvuus

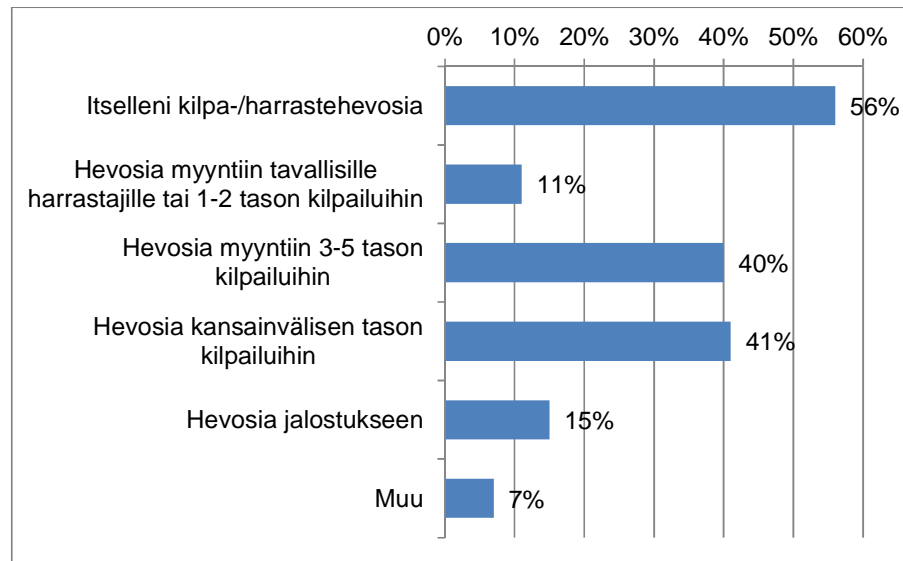
Kasvattajista 53% aikoi pitää kasvatustoimintansa ennallaan (Kuvio 4). Vastaajista 10% aikoi lisätä kasvattien määrää, 15% aikoi vähentää kasvattien määrää ja 22% kasvattajista ilmoitti lopettavansa kasvatuksen kokonaan. Hevoskasvatuksen lopettamista aikovista suurin osa mainitsi syiksi erilaiset taloudelliset syyt. Hevoskasvatus koettiin liian kalliiksi ja kannattamattomaksi, etenkin hevosten ollessa muualla kuin omalla tallilla. Osa koki myös varsakaupan tilanteen huonoksi. Toiseksi yleisin syy oli, ettei tamman astuttaminen eri syistä ollut ajankohtaista tai tammoista oli syystä tai toisesta luovuttu kokonaan. Muita syitä olivat omien hevosten suuri määrä, kasvattajan ikä sekä tamman varsottamisen riskit.

Kuvio 4. Kyselyyn vastanneiden tulevaisuuden suunnitelmat hevoskasvatukseen suhteen

6 KASVATUKSEN TAVOITTEET

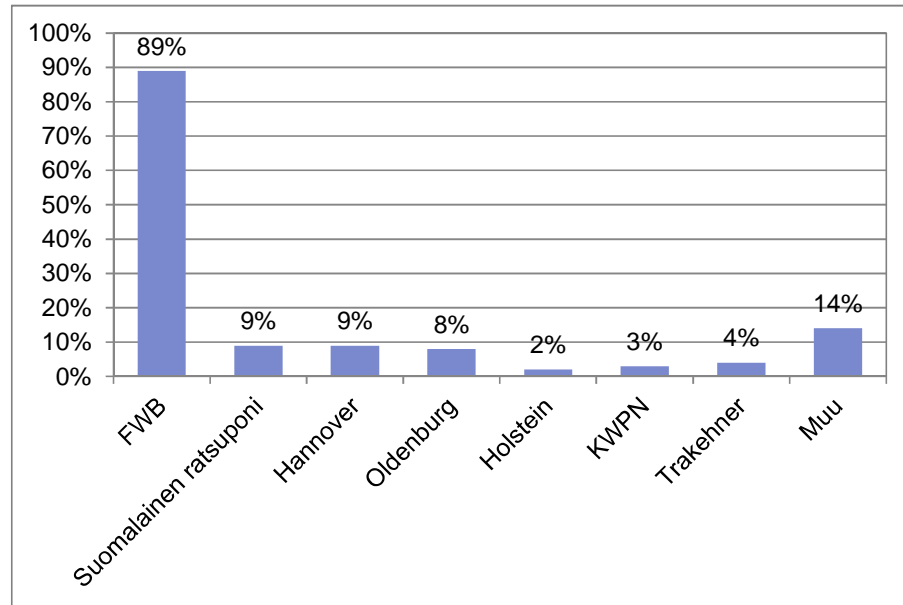
Kasvattajien tavoitteet ovat korkealla. Kysyttäessä kasvatuksen tavoitteista, vastaajilla oli mahdollista valita kaksi vaihtoehtoa kasvatustavoitteeseen. Lähes puolet kasvattajista, 41% ilmoitti tavoitteekseen kasvattaa hevosia kansainvälisen tason kilpailuihin (Kuvio 5). Entiselle kansalliselle tasolle, nykyiselle tasolle 3-5 kilpailemaan myytäviä hevosia pyrki kasvatamaan niin ikään 40% vastaajista. Yli puolella kasvattajista oli kasvatuksen motiivina kasvattaa hevosia itselleen. Yhteensä 56% kasvatti hevosia joko ainoastaan tai osittain omaan käyttöönsä. 15% kasvattajista haki myös kasvatustyölleen jatkuvuutta ja halusi kasvattiansa siirtyvän siitoskäyttöön. Kasvattajista 11% ilmoitti tavoitteekseen kasvattaa myyntihevosia tavallisille harrastajille tai 1-2 tason kilpailuihin. Muita tavoitteita oli 7%:lla kasvattajista. Näitä olivat muun muassa ratsastuskoulun ja harrastetallin toimintaan soveltuvat hevoset, terve, hyväskuinen suoritushevonen ja kasvatuksen todettiin olevan harrastus.

Kuvio 5. Kasvattajien tavoitteena on kasvattaa

6.1 Kasvatettavat rodut

Kysyttäessä vastaajilta mihin kantakirjaan he kasvattavat hevosia tai poneja, heidän oli mahdollista mainita kaikki kantakirjat, joihin he rekisteröivät varsojaan. Suurin osa, 89% vastaajista, kasvatti FWB-hevosia, mutta kasvatettavien rotujen kirjo oli laaja. Vastaajista 9% kasvatti suomalaisia ratsuponeja, niin ikään 9% vastaajista kasvatti hannovereja. Oldenburgeja kasvatti 8% vastaajista. Muiden kantakirjojen osuus vastaajien joukossa oli alle 5% (Kuvio 6). Muita kasvatettavia hevosrotuja olivat trakehner, KWPN, holstein, ruotsalainen lämminverinen ratsuhevonen (SWB), zangersheide, eestiläinen urheiluhevonen (ESH), arabialainen täysverinen sekä FWB-kantakirjaan hyväksymätön ratsuhevonen. Yhteensä 30% kasvattajista kasvatti useampaa hevos- ja ponirotua rinnakkain. Lisäksi 17% kasvattajista kasvatti lämminverisiä ratsuhevosia eri kantakirjoihin. Lämminveriratsujen ja ratsuponien ohella ilmoitettiin kasvatettavan new forestin poneja, suomenhevosratsuja, welshpartbredejä, shetlanninponeja sekä ristetyksiä. Vastaajista 70% kasvatti vain yhtä rotua, joko lämminverisiä ratsuhevosia yhteen kantakirjaan tai suomalaisia ratsuponeja.

Kuvio 6. Kantakirjat joihin kasvatettavia varsoja rekisteröidään

Kasvattajilta kysyttiin myös perusteita sille miksi he rekisteröivät varsansa valitsemaansa kantakirjaan. FWB-hevosia kasvattavista ylivoimaisesti suurin osa valitsi kantakirjan, koska se on kotimainen vaihtoehto. Monet halusivat kannattaa suomalaisuutta ja halusivat näin ollen kasvattiensa edustavan suomalaista kantakirjaa. Osa mainitsi haluavansa olla mukana kehittämässä FWB-kantakirjaa eteenpäin ja osa vastaajista ei kokenut tarvetta muulle kuin FWB-kantakirjalle. Muita syitä olivat rekisteröinnin helppous sekä ikäluokkakilpailut ja tamman suku tai tamman kantakirja. Myös mahdollisuus päästä edustamaan nuorten hevosten MM-kilpailuissa ja rekisteröinnin edullisuus toisiin kantakirjoihin verrattuna mainittiin syinä rekisteröidä varsa FWB:ksi.

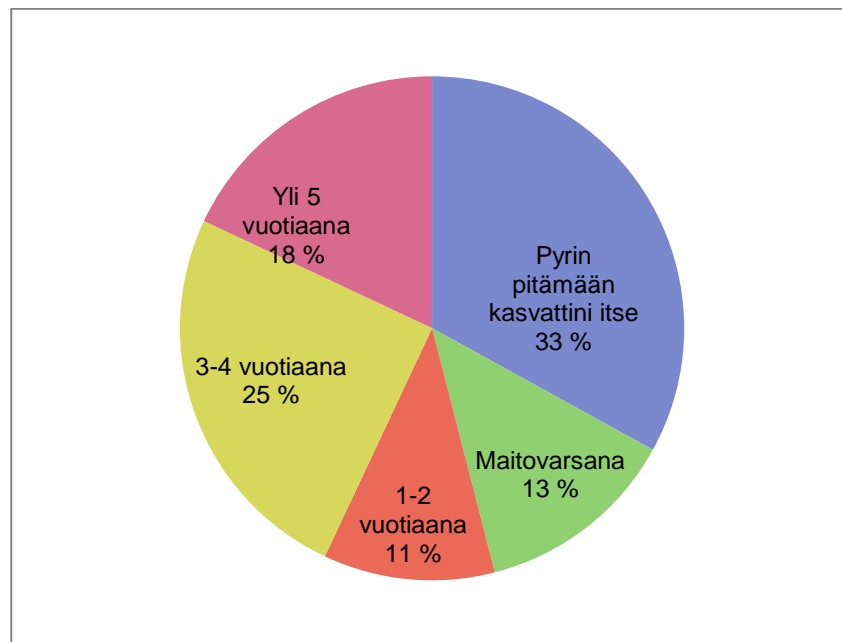
Suomalaisen ratsuponikantakirjan valintaan vaikuttivat niin ikään kotimaisuus, tamman suku, mahdollisuus valiomerkkipisteisiin, sekä pieni etu näyttelyissä. Tällä todennäköisesti viitataan näyttelypalkintojen summaan.

Muihin kantakirjoihin rekisteröivät perustelivat valintaansa kantakirjan paremmalla arvostuksella, sekä valitsemansa kantakirjan antamien palveluiden ja tuen määrällä. Näitä olivat muun muassa oriista saatavilla olevat tiedot sekä myynti- ja markkinointiapu ja ajankohtaisen tiedon nopea saatavuus. Osa valitsi parhaiten soveltuvan kantakirjan tamma- ja varsakohteisesti. Valintaan vaikuttavia syitä olivat muun muassa varsan tulevaisuuden ennuste ja osalla vastaajista vanhempien kantakirjakelpoisuus. Maininnan sai myös maksujen painottuminen varsan rekisteröintivaiheeseen, astutusvaiheen sijaan.

7 MARKKINAT

7.1 Varsojen myynti-ikä

Kysyttäessä kasvattien keskimääräistä myynti-ikää, kolmasosa kasvattajista, 33% ilmoitti pyrkivänsä pitämään kasvattinsa itsellään eivätkä näin ollen tarjonneet varsojaan lainkaan myyntiin. Myydyistä varsoista ja nuorista hevosista ratsutusikäiset hevoset tekivät selkeästi paremmin kauppansa kuin varsat, jopa 64% myyntiin tarkoitetuista varsoista myytiin tässä iässä. Suurin ryhmä oli keskimäärin 3-4 -vuotiaana myydyt nuoret 25%:n osuudella kaikista kasvatetuista hevosista. Seuraavaksi paras myynti-ikä oli 5-vuotiaana tai vanhempana, jolloin 18% nuorista hevosista vaihtoi omistajaa ensimmäisen kerran. Keskimäärin maitovarsana kasvattinsa myyneiden osuus oli hieman suurempi kuin 1-2 -vuotiaana varsansa myyneiden. Kyselyn perusteella 1-2 -vuotiaat varsat näyttäisivätkin olevan vaikeimpia saada kaupaksi. Varsojen myynti-iat on kuvattu kuviossa 7.

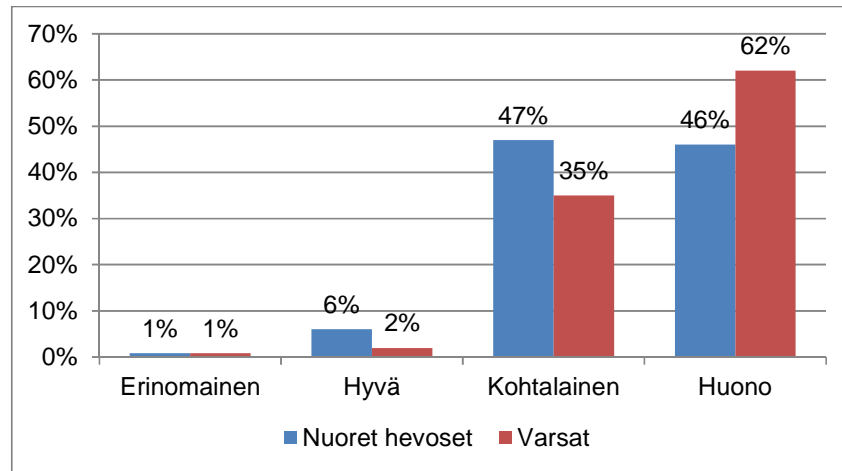

Kuvio 7. Kasvattien keskimääräinen myynti-ikä

7.1.1 Markkinatilanne

Tämän hetkinen tilanne ratsu- ja ponivarsojen sekä nuorten hevosten kaupalle ei ole ihanteellinen, sillä yleinen taloustilanne heijastuu myös hevoskauppaan. Kokonaisuudessaan kasvatettujen varsojen ja nuorten markkinatilanteen koettiin olevan heikko. Vain 3% vastaajista koki varsojen markkinatilanteen olevan hyvä tai erinomainen. Samaa mieltä oli nuorten hevosten tilanteesta 7% vastaajista. Nuorten hevosten markkinatilanne nähtiin parempana kuin varsojen. Nuorten hevosten osalta jopa 47% piti markkinatilannetta kohtalaisena. Kohtalaisena tilannetta piti varsojen osal-

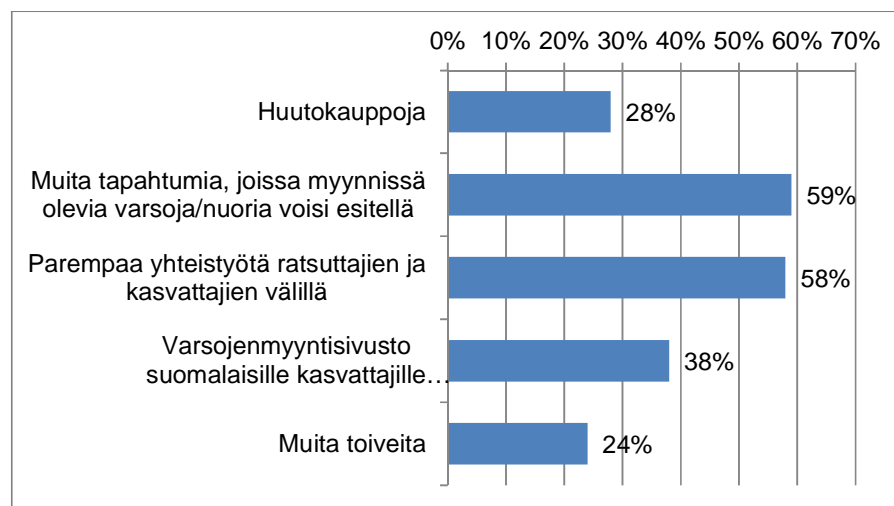
ta 34% ja huonona jopa 63% vastaajista. Nuorten hevosten kasvattajista 46% piti tilannetta huonona (Kuvio 8).

Kuvio 8. Varsojen ja nuorten hevosten markkinatilanne

7.1.2 Markkinoiden kehittäminen

Nuorten hevosten ja varsojen markkinoiden tilanteen parantamiseksi suurin osa kasvattajista toivoi tapahtumia, joissa varsoja ja nuoria saisi tuoda esiin mahdollisten ostajien nähtäväksi. Yhteensä 59% kasvattajista oli tätä mieltä. Niin ikään 58% vastaajista toivoi parempaa yhteistyötä ratsuttajien ja kasvattajien välille. Myyntisivustoa suomalaisille varsoille internetissä toivoi 38% vastaajista ja huutokauppoja 28%. Muita ehdotuksia markkinoiden kehittämiseen ehdotti 24% vastaajista (Kuvio 9). Mikään keino ei saanut erityisen suurta kannatusta, vaan ehdotukset vaihtelivat.

Kuvio 9. Mitä toimenpiteitä toivotaan markkinatilanteen parantamiseksi

Kasvattajien toiveita olivat muun muassa parempi yhteistyö kasvattajien ja kilparatsastajien välillä sekä parempi palkintotaso FWB-hevosten palkintoihin. European Breeding Event Finland -tapahtuman kehittämistä yhteistyössä eri ammattilaisten kanssa toivottiin jatkettavan. Myös erilaisia tapahtumia toivottiin lisää. Esimerkiksi ratsutusikäisten myyntitapahtumia koeratsastuksen kanssa, varsojen ja nuorten omistajille koulutuksia ja leirejä sekä yhteistapahtumia. Näyttelyistä toivottiin myös internet-lähettyksiä ja näyttelyitä ehdotettiin järjestettävän laajemmalle alueelle.

Myös lehdissä olevien hevosesitysartikkelien katsottiin lisäävän kiinnostusta suomalaista kasvatusta kohtaan ja FWB-hevosten arvostuksen nosto koettiin myös tärkeäksi. Markkinointiapu, edullinen ratsutus harrastehevosille sekä nuorten hevosten kilpailumaksujen tukeminen katsottiin myös hevosmarkkinoita edistävänä toimenpiteenä.

Ehdotukset ovat samansuuntaisia Salla Kivilaakso-Mendesin vuodelta 2003 olevan opinnäytetyön kanssa. Opinnäytetyössä haastatelluista kilparatsastajista suurin osa piti FWB-hevosten markkinointia ja tiedotusta riittämättömänä. Suurin osa silloisista vastaajista oli myös kiinnostunut osallistumaan nuorten hevosten myynti- ja esittelytapahtumaan, jos sellainen järjestettäisiin. (Kivilaakso-Mendes, 2003) Vaikka tuosta kyselystä on jo useita vuosia aikaa, tuntuu aihe olevan edelleen tärkeä ja lisää toimenpiteitä kaivattaisiin markkinoinnin osalta.

8 JALOSTUSVALINNAT

Jalostukseen käytettävien yksilöiden valintaa on tärkeä harkita tarkkaan. Valinnassa voidaankin käyttää eri kriteereitä omien arvostusten mukaan. Yksilöiden suvut ja sukulinjat ovat luonnollisesti yksi tarkastelun kohde. Kasvattaja voi myös käyttää valinnassaan olemassa olevia tietoja tammojen ja oriiden rakenteesta tai suorituskyvystä esimerkiksi näyttely- ja kilpailutuloksia tarkastelemalla. Lisäksi tammalla tai oriilla voi olla jo olemassa olevia jälkeläisnäyttöjä. Valintaan voivat vaikuttaa myös yksilöiden ikä ja tamman tiinehtyvyys tai oriin tiineyttämisprosentti. Myös maailmalla laajemmassa käytössä oleva Best Linear Unbiased Prediction (BLUP) jalostusindeksi antaa tietoa hevosen jalostusarvosta. Indeksien laskemisessa voidaan käyttää yksilöä itse sekä tämän jälkeläis- ja sukulaistietoja. Indeksien laskentaperusteet vaihtelevat maittain (Kivilaakso-Mendes 2003). Suomessa BLUP-indeksejä lasketaan lähinnä ravihevosille.

8.1 Siitostamman valinta

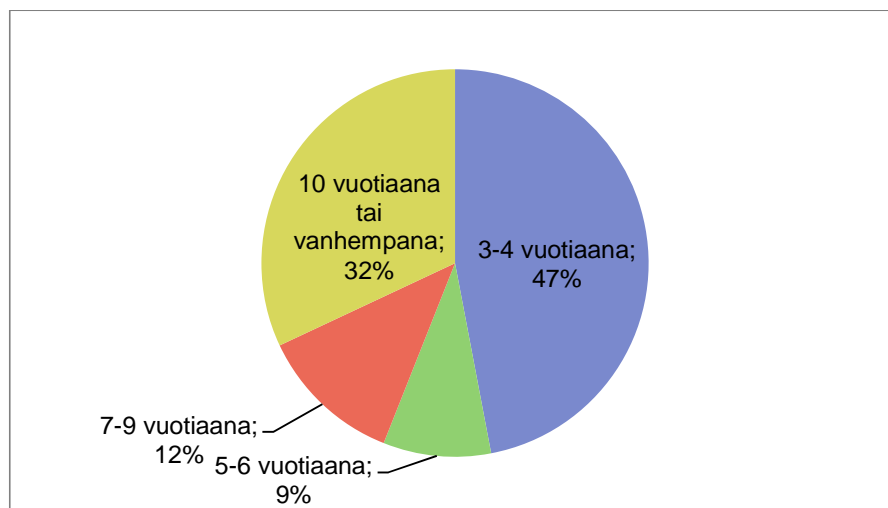
Siitostammojen valinnassa tamman omilla kilpailunäytöillä ei ollut erityisen suurta painoarvoa, vain 10% kasvattajista valitsi siitokseen ensisijaisesti kilpailunäytöillä varustettuja tammoja. Ylivoimaisesti merkittävin kriteeri tamman valinnalle oli kasvattajaa miellyttävä suku. 37% vastaajista piti tätä merkittävimpänä kriteerinä tamman valinnassa. 19% kasvattajissa jatkoi omaa kasvatustyötään ja käytti siitostammina ensisijaisesti

omia kasvattejaan. 34% vastaajista puolestaan varsotti oman harraste- tai kilpahevostamansa, kun aika oli sopiva (Kuvio 10).

Kuvio 10. Kriteerit siitostammojen valinnalle

Siirrettäessä tammoja jalostukseen suositetaan selkeästi nuorten tammojen sekä jo ratsastusuransa tehneiden tammojen käyttöä. Lähes puolet, 47% vastaajista ilmoitti astuttavansa tamman ensimmäisen kerran keskimäärin 3-4-vuotiaana. Toiseksi suurin määrä kasvattajia, yhteensä 34% siirsi tamman siitoskäyttöön keskimäärin 10-vuotiaana tai vanhempana. Sen sijaan 5-6-vuotiaana tammoja astutti ensimmäisen kerran vain 9% vastaajista ja 7-9-vuotiaana 12% (Kuvio 11).

Kuvio 11. Ikä jolloin tamma keskimäärin astutetaan ensimmäisen kerran

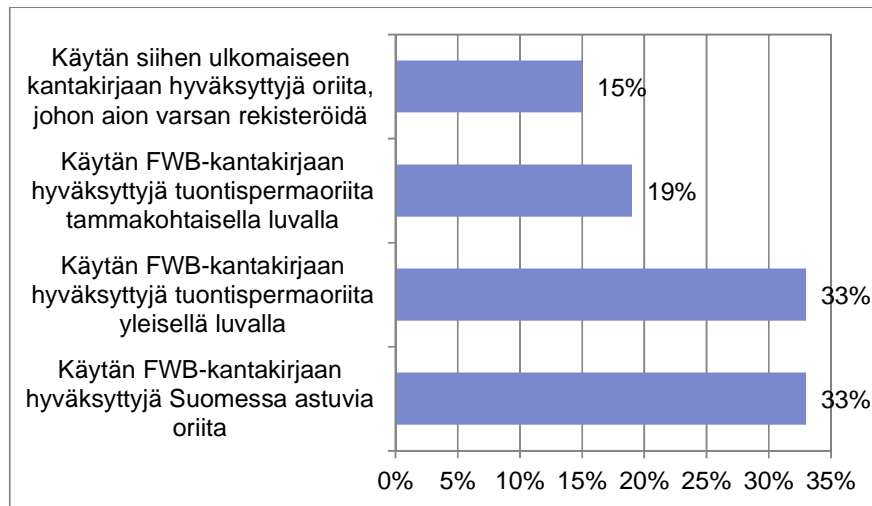
8.2 Oriin valinta

Oriin valinta on tärkeä ja haastava päätös kasvattajalle. Vastausten perusteella kasvattajat arvostavat oriiden sukuja sekä erityisesti tammalinjaa tehdessään valintoja oriiden välillä (Taulukko 4). Myös oritestin tuloksia pidettiin tärkeinä orivalintoja tehdessä. Kasvattajat pitivät myös oriin jälkeläisnäyttöjä sekä kilpailunäyttöjä tärkeinä, joskaan eivät yhtä tärkeänä kuin suvun merkitystä. Sen sijaan nuorten oriiden käyttö ei ollut kasvattajille tärkeää, yli puolelle kasvattajista asialla ei ollut merkitystä. Kysymyksen voisi myös käsittää niin, ettei oriin iällä ole varsinaisesti merkitystä kasvattajille vaan valinta tehdään muiden kriteerien perusteella.

Taulukko 4. Orivalintaan vaikuttavien tekijöiden merkitys

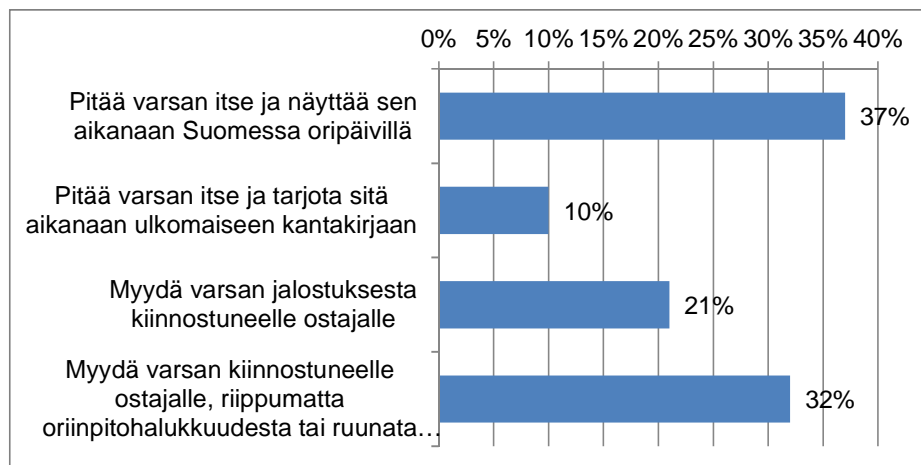
	Erittäin tärkeä	Tärkeä	Jokseenkin tärkeä	Kohtalaisen tärkeä	Ei merkitystä	En osaa sanoa
Oriilla on olemassa olevia jälkeläisnäyttöjä	28 %	34 %	20 %	7 %	10 %	1 %
Oriilla on omia kilpailunäyttöjä	22 %	36 %	18 %	15 %	9 %	0 %
Oritestin tulokset	25 %	49 %	13 %	10 %	4 %	0 %
BLUP-jalostusindeksit	15 %	33 %	26 %	15 %	6 %	6 %
Oriin emälinja	43 %	40 %	11 %	6 %	0 %	1 %
Oriin suku	51 %	40 %	6 %	3 %	0 %	0 %
Nuori ori	4 %	7 %	17 %	13 %	57 %	2 %

Valittaessa tammalle sopivaa oritta olivat suosituimmat vaihtoehdot käyttää joko Suomessa astuvia FWB-jalostukseen hyväksytyjä oriita tai FWB-hyväksytyjä tuontispermaoriita yleisellä luvalla. Molempia ilmoitti käyttävänsä 33% kasvattajista. 15% vastaajista valitsi oriin valitsemansa kantakirjan hyväksytyjen oriiden joukosta ja 19% käytti tammakohtaisella luvalla tuontispermaoriita (Kuvio 12).

Kuvio 12. Kasvattajien ensisijaisesti valitsema oriinkäyttötapa

Kyselyssä selvitettiin myös kasvattajien oriinpitohalukkuutta. Lähes puolet vastaajista olisi ollut valmis pitämään erityisen laadukkaalta vaikuttavan orivarsan itsellään tulevaa jalostuskäyttöä varten. Vastaajista 37% oli halukkaita aikanaan esittämään varsan suomalaisilla oripäivillä, jolloin oriita tarjottaisiin FWB-jalostukseen, kun taas 10% kasvattajista olisi mieluummin tarjonnut hyvää oritta aikanaan jalostukseen ulkomaiseen kantakirjaan. Vastaajista 21% halusi löytää kasvatilleen jalostuksesta kiinnostuneen ostajan ja kolmasosa kasvattajista ei ollut erityisen kiinnostuneita hevosen jalostusarvosta, vaan he pitivät tärkeämpänä seikkana löytää kasvatilleen ostaja, riippumatta tämän kiinnostuksesta oriinpitoa kohtaan (Kuvio 13).

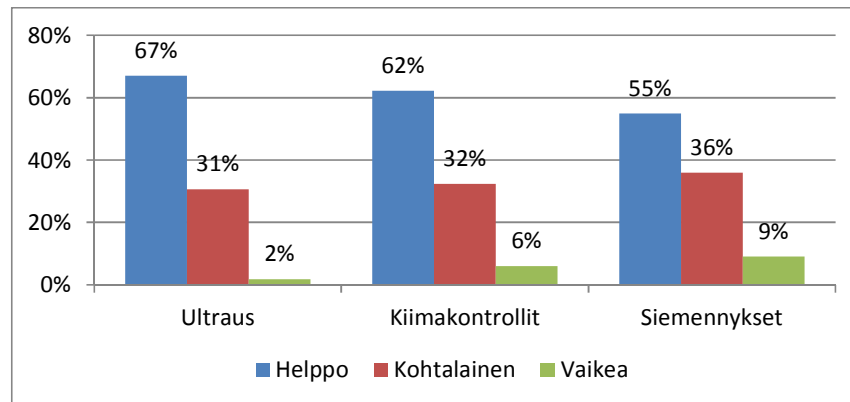
Kuvio 13. Kasvattajien tulevaisuuden suunnitelmat erityisen laadukkaan orivarsan suhteen

9 KASVATUKSEN TUKIEN JA NEUVONNAN MERKITYS

Hevoskasvattajat tarvitsevat avukseen erilaisia palveluita. Ennen varsan syntymistä tarvitaan eläinlääkäripalveluita tiinehtymisen ja varsomisen tueksi sekä tamman ja varsan yleisen hyvinvoinnin takaamiseksi myös jatkossa. Varsan synnyttyä täytyy se tunnistaa ja rekisteröidä. Hieman myöhemmin varsaa voidaan käyttää näyttelyissä ja ikäluokkakilpailuissa. Etenkin aloittelevien kasvattajien kohdalla neuvontaa ja koulutusta on tarjottava kasvatustyön avuksi.

9.1 Eläinlääkäreiden ja hevosjalostusliittojen palvelut

Jotta tammojen tiineeksi saattaminen olisi mahdollisimman helppoa, tulisi hevoskasvatukseen tarvittavien eläinlääkäripalveluiden olla mahdollisimman helposti saatavilla. Kyselyssä selvitettiin myös kuinka ratsukasvattajat kokivat tarvittavien eläinlääkäripalveluiden saatavuuden (Kuvio 14).

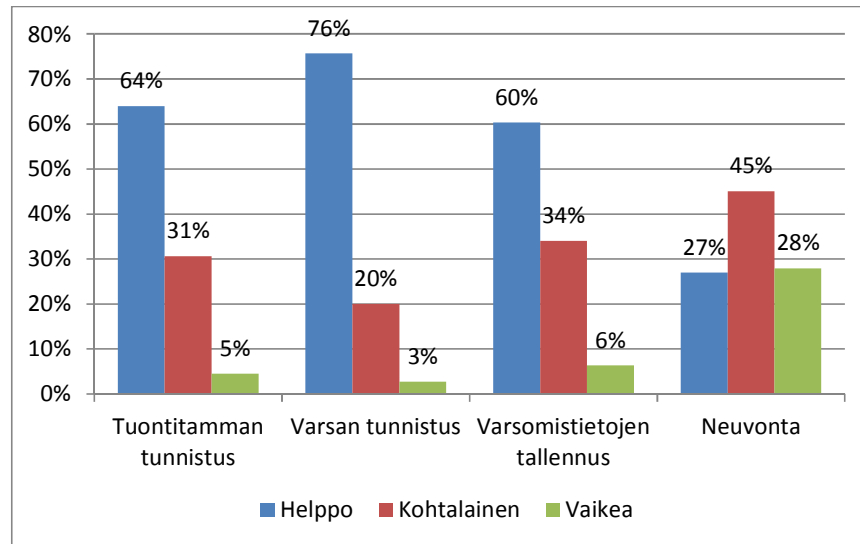

Kuvio 14. Eläinlääkäripalveluiden saatavuus

Kasvattajat kokivat suurimmaksi osaksi tarvittavien eläinlääkäripalveluiden saatavuuden helpoksi. Hankalimmin saatavaksi koettiin siemennykset, joita piti helposti saatavana vain hieman yli puolet vastaajista. Tämä voi johtua siitä, että siemennyksen kanssa on oltava oikealla hetkellä liikkeellä, jotta siemennys osuu kiiman oikeaan kohtaan ja myös oriin spermalähteyksen saapuminen täytyy ajoittaa oikein. Kaikki eläinlääkärit eivät myöskään tee hevosille siemennyksiä.

Kasvattajilta kysyttiin myös hevosjalostusliittojen palveluiden saatavuudesta. Tarjottavia palveluita ovat varsomistietojen tallennus, varsan tunnistus sekä neuvonta. Jotta varsan voisi ensirekisteröidä Suomen Hippoksen ylläpitämään rekisteriin ja kantakirjaan, tulee sen emän olla myös rekisteröity Suomen Hippoksen rekisteriin. Jos jalostukseen käytetään tuontitammaa, on se ensin tunnistettava ja rekisteröitävä, jotta myös varsa voi-

daan rekisteröidä. Tuontihevosten tunnistus kuuluu myös hevosjalostusliittojen palveluihin.

Kuvio 15. Hevosjalostusliittojen palveluiden saatavuus

Parhaiten saatavaksi palveluksi koettiin varsojen tunnistus (Kuvio 15). Yhteensä 76% vastaajista koki, että kyseinen palvelu on helposti saatavilla ja 20% koki tämän kohtalaisesti saatavilla olevaksi palveluksi. Vain muutama prosentti koki, että tämä palvelu on vaikeasti saatavilla. Myös tuontitamman tunnistus koettiin hyvin saatavaksi palveluksi. 64% vastaajista koki saavansa tuontitamman helposti tunnistetuksi, noin 30% kohtalaisesti ja noin 5% koki tämän vaikeaksi. Myös tammojen varsomistietojen tallennuksen osalta vastaajat kokivat palveluiden olevan hyvällä tasolla. Kasvattajista 60% mielsi tämän helposti saatavaksi, yli 34% kohtuullisesti ja yli 6% vaikeasti saatavaksi palveluksi.

Neuvonnan osalta vastaukset jakoutuivat eniten. Vain 27% vastaajista koki neuvonnan helposti saatavaksi hevosjalostusliitoilta. Hieman suurempi määrä, 28% puolestaan koki neuvontaa olevan vaikea saada. Suurin osa, 45%, koki neuvontaa olevan saatavilla kohtuullisesti.

Kasvattajilta kysyttiin myös millaisia tallikohtaisia palveluita he toivoisivat hevosjalostusliittojen tarjoavan ratsuponi- ja ratsuhevoskasvattajille. Kyselyyn osallistuneista 47 vastasi kysymykseen. Monet kasvattajat eivät kokeneet tarvetta uudentyyppisille hevosjalostusliittojen palveluille tai eivät osanneet mainita uusia palveluita. Varsinaisia tallikohtaisia palveluitakaan ei juuri ehdotettu. Ainoa ehdotus oli kotitallilla tapahtuva arviointikatselmus, jossa asiantuntijat kiertävät talleilla arvioimassa varsoja.

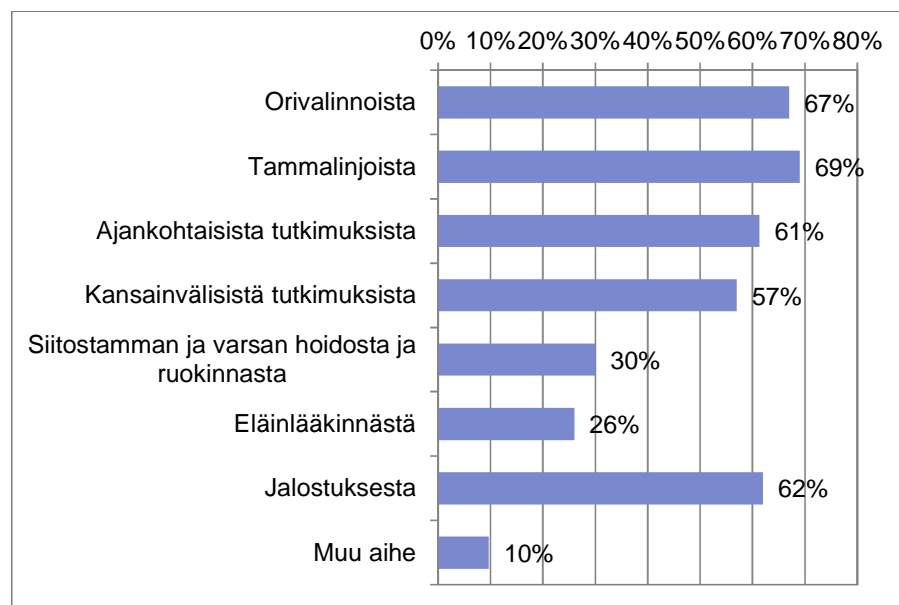
Sen sijaan yleisemmällä tasolla toivottiin palveluita. Hevosjalostusliittojen koetaan olevan ravihevospainotteisia, jolloin neuvontaa ratsuhevosasioissa ei juuri ole saatavilla. Monet toivoivatkin ratsuhevosille asiantuntevaa jalostusneuvontaa ja apua orivalintoihin. Myös perehtymistä lineaariseen ar-

vosteluun ja siitä järjestettäviä koulutuksia toivottiin. Lisäksi ehdotettiin liiton kautta koordinoitavaksi kummikasvatustoimintaa, jossa kokeneempi kasvattaja voisi neuvoa aloittelevaa kasvattajaa.

Muita toivottuja palveluita olivat apu oriiden ja tammojen lupa- sekä muissa paperiasioissa. Myös tiedon koostamista alueella siementävistä eläinlääkäreistä, laidun- ja pihattopaikoista sekä siitoskäytössä olevista oriista toivottiin. Toiveena olivat myös nuorille hevosille suunnatut tapahtumat, joissa ratsastajat pääsisivät tutustumaan niihin. Lisäksi kaivattiin ratsuttajayhteistyötä ja kasvattajille suunnattuja koulutuksia, jossa voisi tavata alueen muita kasvattajia.

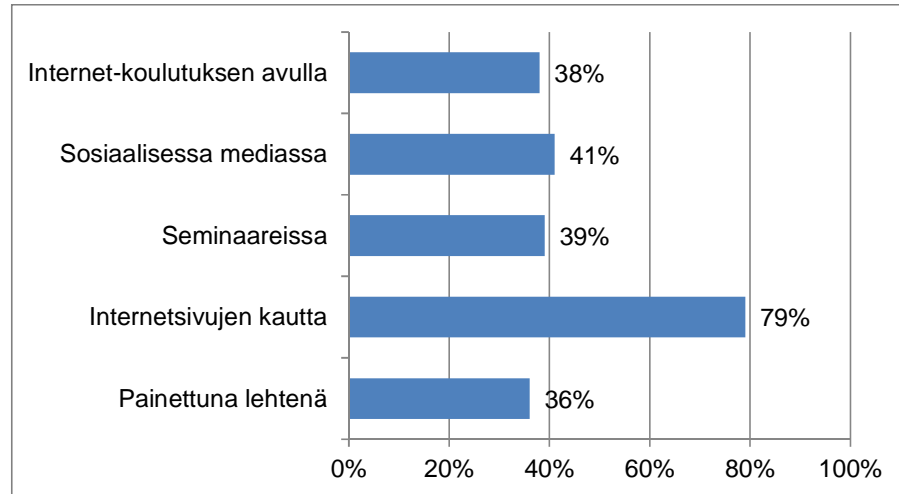
9.2 Neuvonnan tarve

Vastaajista 56% toivoi lisää neuvontaa kasvatustyönsä tueksi. 44 % koki puolestaan nykytilanteen riittäväksi eikä kaivannut lisäneuvontaa. Kasvattajat, jotka toivoivat lisää neuvontaa kasvatustyönsä tueksi, olivat selkeästi kiinnostuneita oppimaan lisää jalostuksesta ja jalostusvalinnoista. Eniten toivottiin tietoa tammalinjoista (Kuvio 16). Yhteensä 69% lisäneuvontaa toivovista mainitsi tammalinjat mieleiseksi aihealueeksi. Myös orivalinnat ja jalostus kiinnostivat yli 60% neuvontaa toivovista. Lisäksi vastaajat toivoivat pysyvänsä perillä maailman tapahtumista sekä saavansa jatkossa ajankohtaista tietoa käyttöönsä, jotta voisivat niitä hyödyntää omassa työssään. Yhteensä 61% halusi tietoa ajankohtaisista tutkimuksista ja 57% niin ikään kansainvälisistä tutkimuksista. Siitostamman ja varsan hoito ja eläinlääkintä kiinnostivat kummatkin noin 30% neuvontaa toivoneista kasvattajista. Muita aiheita toivoi 10% vastaajista. He olivat maininneet muun muassa varsojen jalka-asennot, jalostusarvostelun periaatteet, yhteistyömahdollisuudet, lineaarisen arvostelun sekä lisätietoa jalostusohjesääntöihin ja rekisteröintiprosessiin liittyen.

Kuvio 16. Aihealueet josta kasvattajat toivoivat lisää neuvontaa

Lisää neuvontaa toivoneita kasvattajia pyydettiin myös ottamaan kantaa tapaan, jolla neuvontaa voitaisiin toteuttaa. Vastaajat saivat valita kaikki heitä kiinnostavat tavat jakaa informaatiota. Internet-sivujen kautta jaettu tieto oli 79%:n mielestä paras tapa. Muiden tapojen kesken vastaajien kannatus jakautui tasaisesti, ollen noin 40% jokaista tapaa kohden. Toiseksi suosituimmaksi neuvonnan kanavaksi nousi sosiaalinen media, mutta internetin kautta toteutettava koulutus, seminaarit ja painettu lehti saivat kaikki lähes yhtä paljon kannatusta neuvonnan kanavana vastaajien kesken (Kuvio 17).

Kuvio 17. Tapa jolla kasvattajat toivoivat neuvontaa annettavan

85% vastaajista ilmaisi myös kiinnostuksensa jalostus- ja kasvatusaiheista sähköistä kuukausitiedotetta kohtaan, mikäli sellaista alettaisiin julkaista. Kasvattajista 15% ei puolestaan kokenut tiedotteelle olevan tarvetta.

Yhteensä 56 vastaajaa antoi oman ajatuksensa siitä mitä toivoisivat kuukausitiedotteen sisältävän. Toiveet jakautuivat monelle eri osa-alueelle. Eniten kasvattajat toivoivat tiedotteen sisältävän ajankohtaista tietoa niin kotimaasta kuin ulkomailtakin. Jalostusasiat olivat myös kiinnostavia ja erityisesti toivottiin tietoa ulkomaisista oriista, kuten oritestien tuloksia, oriiden saatavuustietoja sekä arvosteluja suomennettuna. Maailman ori-rankingit sekä oriiden periyttämät ominaisuudet kiinnostivat myös. Oriiden jälkeläisistä toivottiin lineaarisia profiloitteja ja jälkeläistulosten keskiarvoja. Myös Suomessa astuvista oriista kaivattiin tietoja.

Kansainvälinen kasvatus toiminta ja ulkomaisten kantakirjojen suuntaukset koettiin myös merkityksellisiksi. Lisäksi toivottiin tietoutta sukulinjoista sekä menestyneiden linjojen esiin nostamista. Toivottiin myös tietoa maailmalla tehdyistä linjauksista ja syistä niiden takana. Myös tammalinjojen rekisteriä toivottiin.

Paljon kaivattiin myös erilaisia henkilö- ja hevosesityksiä. Esityksiä toivottiin kasvattajista, ratsuttajista sekä menestyneistä tai lupaavista oriista ja tammoista tai ylipäänsä suomalaisista kasvateista.

Myös muistutukset ajankohtaisista asioista ja kotimaisista tapahtumista koettiin tarpeellisiksi. Tietoa haluttiin näyttelyistä, kilpailuista ja koulutuksista. Lisäksi toivottiin vuosittaisia tunnuslukuja ja tilastoja. Tilastoja ja tuloksia toivottiin muun muassa myyntiluvuista sekä näyttely- ja kilpailutuloksista.

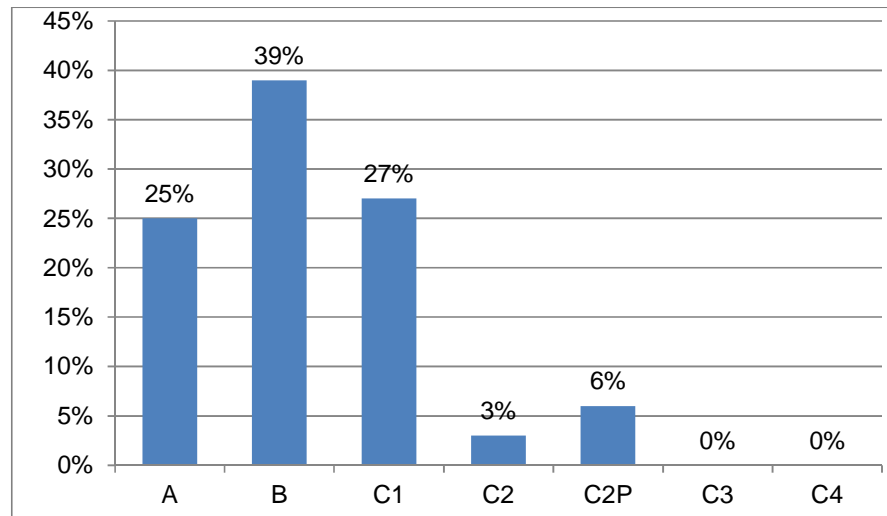
Myös käytännön asiat kiinnostivat. Ohjeistusta toivottiin nuoren hevosen koulutuksesta, rekisteröinnistä, näyttelyistä, tuista, oriiden lupa-asioista, nuorten hevosten ajankohtaisista asioista sekä hevosten vientiin liittyvistä asioista. Asiantuntija-artikkeleita ja niiden suomennoksiakin kaivattiin. Vastaajat ilmaisivat myös tarpeen palveluista tiedottamiselle. Kaivattiin tammojen ja varsojen myynti-ilmoituksia ja ratsuttajapalveluista tiedottamista sekä kotisiemennyksiä tekevien eläinlääkäreiden ja sperman välittäjien yhteystietoja.

9.3 Tuet ja palkkiot

Ratsu- ja ponikasvattajille mahdollisista tukien muodoista kansallista koti-eläintukea ilmoitti saaneensa 20% vastaajista vuonna 2014. Kuitenkaan 80% kasvattajista ei ollut kyseisen tuen saajia. Vuodesta 2015 lähtien tukea saavien määrä tulee entisestään vähenemään, sillä vain C-tukialueella hevosia kasvattavat voivat jatkossa saada tätä tukea.

Ratsukasvattajien keskuudessa ELY-keskuksen myöntämät tuet eivät olleet myöskään kovin merkittävässä asemassa. Vastaajista 17% oli saanut tukea ELY-keskukselta ja 83% ei kuulunut tukien piiriin. Tämä on todennäköisesti seurausta siitä, että ratsukasvattajissa on paljon pienkasvattajia, joista monella ei ole omaa tallia. Tukea saaneista 82% oli saanut investointitukea, 14% nuoren viljelijän aloitustukea ja 5% maatalousyrittäjän opintorahaa.

Vastaajista 37% kuului EU:n maataloustukijärjestelmän piiriin ja 63% puolestaan ei kuulunut. Maataloustukien piiriin kuuluvista suurin osa kuului B-tukialueeseen ja toiseksi suurin osa C1-tukialueeseen. C3- ja C4-tukialueilla ei ollut tukea saavia vastaajia (Kuvio 18).

Kuvio 18. Maataloustukia saavien kasvattajien sijoittuminen eri tukialueille

9.3.1 Tukien merkitys

Ratsuhevoskasvattajista yhteensä jopa 73% piti laadukkaiden tammojen tukemista joko tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Laatutammoihin kohdistuva tuki koettiin hieman tärkeämmäksi kuin muut tuet. Kantakirjauspalkkioita piti tärkeänä tai erittäin tärkeänä yhteensä 68% ja varsanäyttelypalkkiota 65% vastaajista. Kilpailupalkkiot koki merkityksellisiksi niin ikään yli puolet vastaajista. Niitä piti tärkeänä tai erittäin tärkeänä 66% vastaajista. Kilpailupalkkioita erittäin tärkeänä pitävien määrä oli kuitenkin pienempi, yhteensä 38%, kuin muilla yllä mainituilla tuilla, joiden merkitystä piti erittäin tärkeänä 43% - 45% vastaajista.

Investointitukien ja kansallisen kotieläintuen sekä muiden tukien merkitys oli selkeästi pienempi. Näitä tukia piti tärkeänä tai erittäin tärkeänä yhteensä 46%. Kasvatustyön keskittyessä suurelta osin pienkasvattajille onkin ymmärrettävää, että suuri osa kasvattajista arvostaa enemmän tukia, jotka kohdistuvat suoraan itse kasvatustyöhön (Taulukko 5).

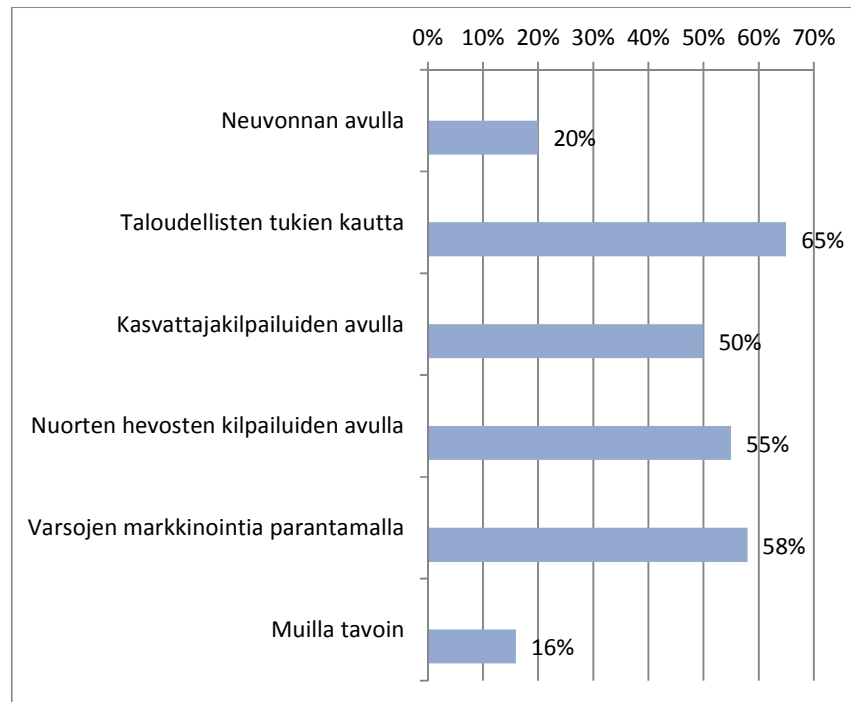
Taulukko 5. Eri tukien ja palkkioiden merkitys kasvattajille

	Erittäin tärkeä	Tärkeä	Jokseenkin tärkeä	Kohtalaisen tärkeä	Ei merkitystä
Kilpailupalkkiot	38 %	28 %	15 %	8 %	11 %
Kantakirjauspalkkiot	45 %	23 %	19 %	5 %	8 %
Varsanäyttelypalkkiot	44 %	21 %	20 %	6 %	9 %
Laadukkaiden tammojen tukeminen, esim. tammahanke	43 %	30 %	11 %	3 %	13 %
Kansallinen kotieläintuki	34 %	12 %	17 %	9 %	28 %
Investointituki	28 %	18 %	19 %	10 %	25 %
Muu	8 %	0 %	1 %	0 %	7 %

Muita tukia merkityksettömiksi tai jokseenkin tärkeäksi maininneet vastaajat eivät olleet tarkentaneet vastaukseensa mitään erityistä tukea, jonka merkitystä arvioivat. Sen sijaan 8% vastaajista oli maininnut tuen, jota piti erittäin tärkeänä. Mainittuja tukia olivat parhaiten menestyneille FWB-hevosille kohdistetut tuet sekä näiden nostaminen esiin mediassa ja tiedotteissa, nuorten hevosten huomioiminen eri kilpailuluokissa, tammatestit ja niistä palkitseminen, hyvästä kasvatustyöstä palkitseminen sekä ulkomaiseen kantakirjaan ensirekisteröityjen varsojen rekisteröintikulujen laskeminen Suomessa syntyneiden varsojen tasolle.

9.4 Kiinnostuksen lisääminen kasvatusta kohtaan

Jotta syntyvien varsojen määrä saataisiin jälleen nousuun, saivat kasvattajat ehdottaa tapoja kiinnostuksen lisäämiseksi ratsukasvatusta kohtaan. Jopa 65% kasvattajista koki taloudellisten tukien lisäävän innostusta hevoskasvatusta kohtaan. Varsojen markkinoinnin parantaminen sai 58%:n kannatuksen ja nuorten hevosten kilpailut 55%. Kasvattajakilpailuja puolestaan piti kiinnostusta lisäävinä tekijöinä 50% vastaajista. Neuvonta ja muut tavat saivat selvästi pienemmän kannatuksen kasvatuksen kiinnostavuutta lisäävinä tekijöinä. Muita tapoja ehdotti 16% vastaajista (Kuvio 19). Kasvattajat saivat vastatessaan valita kaikki heidän mielestään toimivat keinot. Heillä oli myös mahdollisuus lisätä ehdotus mahdollisista keinoista jokaiseen kohtaan. Tätä mahdollisuutta vain harva hyödynsi.

Kuvio 19. Millä tavoin kasvatuksen kiinnostavuutta voitaisiin lisätä?

Konkreettisia tapoja, joita ehdotettiin kasvatuksen kiinnostavuuden lisäämiseksi olivat esimerkiksi aloittelevien kasvattajien mentorointi. Neuvontaa toivottiin yleisesti kohdistettavan aloitteleviin kasvattajiin ja jalostukseen käytettävien yksilöiden valintaan kaivattiin apua. Osa kasvattajista toivoi taloudellista tukea varsan kuluihin, osa taas tammanpitokuluihin. Hyvien varsojen palkkiotasoa toivottiin korotettavan. Lisäksi ehdotettiin myös taloudellista tukea laadukkaita nuorten ryhmäkasvatuspaikkoja perustaville yrittäjille.

Markkinoinnin parantamiseksi toivottiin myyntinäyttelytapahtumia sekä yhteistyötä kilpailijoiden, sijoittajien ja kimppojen kanssa. FWB-hevoselle tulisi myös luoda imago parempana hevosena kuin halvemmat tuontihevot.

Nuorten hevosten kilpailuita ja koulutustilaisuuksia pidettiin hyvinä ja niitä toivottiin lisää ja eri puolille Suomea, jotta kynnyksen lähtöä mukaan olisi mahdollisimman pieni. Ehdotettiin myös, että kilpailuissa voitaisiin palkita paras FWB-hevonen 3-5 tasolla. Muutenkin toivottiin kantakirjojen ja sukujen parempaa esiintuomista kilpailuissa. Osa toivoi kasvattajakilpailuiden olevan avoimia kaikille kantakirjoille. Osa toivoi lisää vain FWB-hevosille suunnattuja kilpailuita. Palkkioiden toivottiin olevan suurempia.

Muina tapoina mainittiin kilpailupalkkiosta tiedottaminen, jotta kilparatsastajat olisivat tietoisia FWB-hevosille kohdistetuista palkkioista. Muita keinoja olivat ratsutuspalveluiden ja ratsastustaidon parantaminen, nuorten hevosten huomiointi kilpailuissa, jalostuskoulutus ja hevosten tarinoiden tuominen esiin tiedotuksen ja median kautta.

9.5 FWB- ja ratsu-ponikantakirjan tulevaisuus

Kyselyyn vastanneilla oli mahdollisuus kertoa näkemyksensä FWB- ja ratsu-ponikantakirjojen nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Heillä oli myös mahdollisuus jakaa muita ajatuksia näihin kantakirjoihin liittyen. Useimmat vastaajista eivät olleet määritelleet kumpaa kantakirjaa tarkoittivat vastauksissaan, mutta ratsu-ponikasvattajien määrän ollessa vastaajien joukossa pieni, voidaan olettaa useimpien tarkoittavan FWB-kantakirjaa kommenteissaan. Toisaalta monet kommentteista koskivat kasvatusta yleisesti, jolloin kantakirjalla ei juuri ole merkitystä.

Vastaajien mielipiteet jakautuivat selvästi. Osa näki hevosmateriaalin sekä varsojen tason parantuneen ja he näkivät muutoinkin asioiden olevan menossa oikeaan suuntaan. Moni koki tulevaisuuden positiivisena. Osa puolestaan koki tilanteen näiden kantakirjojen osalta huonona. Syiksi mainittiin muun muassa kantakirjan pieni koko ja tuntemattomuus maailmalla sekä varsojen määrän väheneminen.

Tulevaisuutta ajateltaessa vastaajat painottivat erityisesti yhteistyön merkitystä. Monet kokivat, että olisi aika alkaa puhaltaa yhteen hiileen, jotta kantakirjoja saataisiin vietyä eteenpäin. Yhteistyötä kaivattiin kasvattajien välille, muun muassa erilaisten tapahtumien kautta. Myös yhteistyötä eri kantakirjojen kanssa toivottiin lisättävän samoin kuin kasvattajien ja ratsastajien välistä ja kansainvälistä yhteistyötä.

Moni kasvattaja harmitteli tämän hetkistä taloudellista tilannetta ja kasvatamisen suuria kuluja Suomessa. Lisää rahallista panostusta kaivattiinkin palkintoihin ja tukiin. Lisäksi toivottiin markkinointitukea. Kasvattajista useat kokivat myös, ettei FWB-hevosia arvosteta tarpeeksi. Positiivista markkinointia ja näkyvyyttä kaivattiin niin kotimaassa kuin ulkomaillakin arvostuksen nostamiseksi. Ratsastajien sukutuntemusta toivottiin parannettavan esimerkiksi tuomalla hevosten sukuja ja kasvattajia esiin ratsastuskilpailujen käsiohjelmissa ja etenkin kuulutuksissa. Ratsastajien kiinnostusta voisi lisätä myös palkitsemalla parhaan Suomessa kasvatetun hevosen tai ponin esimerkiksi 3-tason kilpailuissa.

Kasvattajat harmittelivat myös ammattitaitoisten ratsuttajien ja kouluttajien puutetta Suomessa. Kilpahevosille on niin ikään vaikea löytää ratsastajaa. Sen sijaan keskitason hevosille on paremmin kysyntää. Suomesta puuttuu myös taho, joka ostaisi nuoria hevosia, kouluttaisi näitä ja myisi aikanaan eteenpäin. Ratsu-ponikasvatukseen toivottiin aktiivista, FWB:n alaisuudessa toimivaa alajaostoa ja tukea, jotta poneille sopivia ratsuttajia löydetään.

Kasvattajat kaipasivatkin lisää myynti- ja markkinointitapahtumia ja nuorten hevosten tapahtumia. Tapahtumia tulisi kehittää myös houkuttelevammiksi yleisölle. Jalostusliittojen ja järjestöjen toivottiin järjestävän myös kumppanuuksia ulkomaisten ostajien kanssa sekä auttavan markkinoinnissa. Myös seminaareista ja oripäivistä toivottiin livelähetyksiä. Suomen Hippokselta toivottiin siirtymistä rekisterinpitäjistä enemmän kohti palveluntarjoajaa. Lisäksi Hippokselta toivottiin lisää läpinäkyvyyttä ja tiedotusta. Myös RJL:lta toivottiin aktiivisempaa otetta.

Tammojen arvostusta haluttiin niin ikään jatkossa lisätä järjestämällä tammatestejä ja palkitsemalla niissä menestyviä. Osa toivoi sääntelyä purettavan esimerkiksi tuontispermaoriiden käytössä, myös kilpatammojen hyväksymistä FWB-kantakirjaan haluttiin helpottaa. Yleisistä kuluista rekisteröintikuluja toivottiin alennettavan ja yleistä byrokratiaa vähennettävän.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma vastasi hyvin aiemmin tutkittua todellista ikäjakaumaa, joten otos näyttäisi olleen todellisuutta vastaava. Suomalaiset ratsukasvattajat ovat yleisimmin naisia ja iältään 25-49-vuotiaita. Heistä suurella osalla on koulutusta hevososalalta. Tyypillisellä kasvattajalla on yhdestä kahteen tammaa, joita hän ei välttämättä astuta joka vuosi, mutta aikoo kuitenkin jatkaa kasvatustaan samalla tasolla.

Tyypillinen kasvattaja arvostaa erityisesti sukuja ja sukulinjoja valitessaan jalostukseen käytettäviä yksilöitä. Oriiden kohdalla myös oritestin tulokset olivat tärkeitä. Suurin osa kasvattajista kasvattaa yhtä rotua ja yleisimmin se on FWB-hevonen. Kasvattajat halusivatkin tukea kotimaista kantakirjaa ja kehittää sitä ja sen arvostusta eteenpäin. He ovat asettaneet jalostukselliset tavoitteensa korkealle ja vaikka suurin osa kasvattaa hevosia osittain tai kokonaan omaan käyttöön, haluaa kasvattaja kasvattinsa kykyjen riittävän valitussa lajissa joko kilpailutasoille 3-5 tai kansainvälisiin kilpailuihin saakka. Koska ratsu- ja ratsuponikasvattajat ovat enimmäkseen pienkasvattajia, kokevat he merkityksellisimmäksi kasvattien ja jalostukseen valittujen yksilöiden laatuun ja menestykseen liittyvät palkkiot.

Tämänhetkinen markkinatilanne koettiin huonoksi. Eniten kysyntää on ratsutusikäisille nuorille hevosille. Laadukkaiden ratsutuspalveluiden puutteen koetaan kuitenkin hankaloittavan nuorten hevosten markkinoita. Hevosjalostusliittojen palvelut ja kasvatuksessa tarvittavat eläinlääkäripalvelut ovat kohtuullisella tasolla, jotta kasvatusta voidaan harjoittaa ympäri Suomea. Hevosjalostusliittojen ei kuitenkaan koeta järjestävän neuvontaa ratsuhevosjalostukseen liittyen.

Jalostus- ja kasvatusaiheiselle sähköiselle kuukausijulkaisulle olisi selvää tilausta. Koska kasvattajilla on erilaiset taustat ja kokemus ratsukasvatuksen saralla, tarvittavaa tietoa löytyy laidasta laitaan kasvatuksen perusasioita yksityiskohtaisempaan jalostusneuvontaan saakka.

Kasvatustoiminnan kehittämiseksi kasvattajat toivoivat lisää yhteistyötä ja neuvontaa. He jäävät liian usein yksin hallinnoimaan kaikkia osa-alueita hevoskasvatuksen saralla. Moni kaipasikin verkostoitumista muiden kasvattajien ja palveluntuottajien kanssa. Neuvontaa kaivattiin erityisesti jalostukseen ja jalostusvalintoihin liittyen. Tapahtumat, joissa saisi arvioita hevosen laadusta ja kyvyistä koetaan hyväksi ja niitä kaivataan lisää. Myös myyntitapahtumat olisivat tervetulleita. Hevosten saaminen esiin koettiin

joka tapauksessa positiiviseksi asiaksi. Markkinointiin kaivattiin apua myös ammattilaisilta.

Tukien osalta toivottiin painotettavan jatkossa enemmän laatua, niin jalostukseen käytettävien yksilöiden kuin varsojenkin osalta. Lisäksi toivottiin tammojen laatuun kiinnitettävän jatkossa enemmän huomiota tammatesien muodossa ja tammoja palkittaessa.

FWB-hevosia ei myöskään koeta arvostettavan tarpeeksi, vaan kantakirjaa tulisi markkinoida jatkossa enemmän. FWB-hevosista toivottiinkin enemmän positiivisia uutisia ja artikkeleita eri julkaisukanavissa sekä sukujen tekemistä tutuiksi myös kilparatsastajille mainitsemalla polevutumistietoja useammin kilpailuissa. Erityisesti FWB-hevosille suunnattuja kilpailupalkkioita toivottiin lisää. Kaiken kaikkiaan kasvattajat toivoivat lisää arvostusta työlleen. Opinnäytetyössä esiin tulleiden ehdotusten toivonkin aiheuttavan keskustelua ja mahdollisesti kehitystä jatkossa.

LÄHTEET

- ELY-keskus 2015. Maaseudun yritysrahoitus. Viitattu 3.6.2015.
<http://www.ely-keskus.fi/web/ely/maaseudun-yritysrahoitus#.VXmrwI7tmko>
- Hevosjalostusliitot 2015. Hevosjalostusliittojen palvelut. Viitattu 26.5.2015.
<http://www.hevosjalostusliitot.fi/portaali/fi/palvelut/index.php>
- Hevostalous lukuina 2014. Suomen Hippos ry. Viitattu 11.4.2015.
http://www.hippos.fi/files/11501/Hevostalous_lukuina_2014.pdf
- Horse Management. The Official Instruction Handbook of the German National Equestrian Federation. The German Riding and Driving System: Book 4. 1992. Buckingham.
- Jalkanen, L. 1984. Suomen ratsujalostushistoriikki. Hämeenlinna: Arvi A. Karisto Oy.
- Kivilaakso-Mendes, S. 2003. Suomalaisen puoliverihevoson mahdollisuudet kilparatsastuksessa. Hämeen ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Mäenpää, M. 15.6.2015. Tammahanke. Vastaanottaja Kaija Heinijoki. (Sähköpostiviesti). Viitattu 15.6.2015.
- Ratsujalostusliitto ry 2015 a. RJL 85-v. historiikki. Viitattu 4.6.2015.
<http://www.ratsujalostusliitto.fi/rjl/rjl-85-v-historiikki/>
- Ratsujalostusliitto ry 2015b. Tapahtumat. Viitattu 4.6.2015.
<http://www.ratsujalostusliitto.fi/tapahtumat2/>
- Suomen Hippos ry 2015a. Mitä on jalostus? Viitattu 26.5.2015.
http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/yleista_jalostuksesta
- Suomen Hippos ry 2015b. Kasvatus. Viitattu 26.5.2015.
http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/kasvatus
- Suomen Hippos ry 2015c. Suomalainen lämminverinen ratsuhevonen, FWB. Viitattu 17.5.2015.
http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/yleista_jalostuksesta/kantakirjarodut/suomalainen_lamminverinen_ratsuhevonen_fwb
- Suomen Hippos ry 2015d. Suomalainen ratsuponi. Viitattu 11.4.2015.
http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/yleista_jalostuksesta/kantakirjarodut/suomalainen_ratsuponi
- Suomen Hippos ry 2015e. Kantakirjarodut. Viitattu 26.5.2015.
http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/yleista_jalostuksesta/kantakirjarodut

Suomen Hippos ry 2014f. Some-yhteistyön avulla toteutettiin FWB-kasvattajien yhteinen nettisivusto. Viitattu 17.5.2015

http://www.hippos.fi/hippos/muut/uutisarkisto/ajankohtaista_-_arkisto/some-yhteistyon_avulla_toteutettiin_fwb-hevoskasvattajien_yhteinen_netisivusto.8867.news

Suomen Hippos ry 2015g. Jalostusohjesäännöt ratsuille ja poneille. Viitattu 12.4.2015.

www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/jalostusohjesaannot/jalostusohjesaannot_ratsuhevosille_ja_poneille

Suomen Hippos ry 2015h. Ratsujen ja ponien näyttelykausi käynnistyy. Viitattu 4.6.2015

http://www.hippos.fi/hippos/muut/uutisarkisto/ajankohtaista_-_arkisto/ratsujen_ja_ponien_nayttelykausi_kaynnistyy.9810.news

Suomen Hippos ry 2015i. Viitattu 4.6.2015.

<https://heppa.hippos.fi/heppa/app?page=grading%2FGradingCalendarRP&service=external>

Suomen Hippos ry 2015j. Pohjoinen hevostuki 2015. Viitattu 12.4.2015.

http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/palkkiot_ja_tuet/eu-tuet

Suomen Hippos ry Lämminveristen ratsuhevosten ja ponien jalostusarvostelu- ja näyttelypalkkiot 2015k. Viitattu 11.4.2015.

http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/palkkiot_ja_tuet/nayttely-ja_kantakirjapalkkiot/ratsut_ja_ponit

Suomen Hippos ry 2015l. Suoritusluokkamerkit. Viitattu 19.5.2015.

http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/palkkiot_ja_tuet/suoritusluokkamerkit

Suomen Hippos ry 2015m. Ratsujen ja ponien kilpailupalkkiot. Viitattu 11.4.2015.

http://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/palkkiot_ja_tuet/kilpailupalkkiot/ratsut_ja_ponit

Suomen Hippos ry 2015n. Viitattu 17.5.2015

www.hippos.fi

Syvänen, S. 2012. Tammahankkeesta vauhtia suomalaiseen ratsukasvatukseen. Hämeen ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Tokeensuu, O. 2010. Selvitys varsojen myynti-ikästä ja kasvattajien ikäkaumasta. Hämeen ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

KASVATTAJAKYSELYN SAATE

Kysely ratsuhevos- ja ratsuponikasvattajille

Arvoisa ratsuhevos- tai ratsuponikasvattaja

Opiskelen Hämeen ammattikorkeakoulussa Mustialassa agrologiksi (AMK), pääaineenani on hevostalous. Teen opintoihini kuuluvaa opinnäytetyötäni Suomen Hippos ry:n toimeksiannosta ja aiheenani on ratsuhevoskasvatus Suomessa. Opinnäytetyöni toteutetaan kyselytutkimuksen avulla. Kyselyyn on mahdollista vastata internetissä Webropol-sivuston kautta. Kyselyn vastausaikaa on jatkettu 24.5.2015 saakka ja siihen vastaaminen kestää noin 20 minuuttia. Kyselyn alkuperäinen vastausaika oli 4.5.2015 – 17.5.2015.

Opinnäytetyössäni pyrin kartoittamaan ratsuhevosten ja ratsuponien kasvatuksen nykytilaa sekä keräämään tietoa kasvattajien profiilista, kasvatuksen motiiveista ja jalostusvalinnoista. Tarkoituksena on myös kerätä tietoa toiveista kasvatustyön tukemiseen, sekä kuinka kasvatukseen liittyvien palveluiden saatavuus tällä hetkellä koetaan.

Kyselyn lopussa on mahdollisuus jättää yhteystiedot arvontaa varten. Kaikkien yhteystietonsa jättäneiden kesken arvotaan viisi kappaletta tuotepalkintoja.

Toivon Teidän löytävän aikaa kyselyyn vastaamiseen. Vastaan mielelläni kyselyä koskeviin kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin

Kaija Heinijoki
Agrologiopiskelija
Hämeen ammattikorkeakoulu
0400 xxxxxx

KASVATTAJAKYSELY

Taustatiedot

1. Vastaajan sukupuoli *

- mies
- nainen

2. Vastaajan ikä *

- alle 25 vuotta
- 25-39 vuotta
- 40-59 vuotta
- yli 60 vuotta

3. Minkä hevosjalostusliiton alueella kasvatat hevosia? *

- Etelä-Pohjanmaan hjl (E-P)
- Etelä-Savon hjl (M)
- Etelä-Suomen hjl (E-S)
- Hämeen hjl (H)
- Kainuun hjl (K)
- Keski-Pohjanmaan hjl (K-P)
- Keski-Suomen hjl (K-S)
- Kymen-Karjalan hjl (K-K)
- Lapin hjl (L)
- Nylands Läns haf (N)
- Pohjanmaan hjl (P)
- Pohjois-Karjalan hjl (P-K)
- Pohjois-Savon hjl (P-S)
- Satakunnan alueen hjl (S)
- Svenska Österbottens haf (SÖ)
- Varsinais-Suomen hjl (V-S)

4. Onko sinulla koulutusta hevosalalle? *

- Ei
- Kyllä

5. Millainen tutkinto sinulla on hevosalalle?

- Ammatillinen perustutkinto
- Ammattikorkeakoulututkinto
- Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- Korkeakoulututkinto (yliopisto)
- Jokin muu, mikä?

6. Kasvatustoimintani on *

- harrastustoimintaa
- yritystoimintaa

7. Kasvatustoiminta on minulle

- pääelinkeino
- sivuelinkeino

8. Hevoseni asuvat *

- omalla tallilla
- muualla hoidossa

9. Olen kasvattanut ratsuhevosia *

_____ vuotta

10. Vuosittain astutettavien/siemennettävien tammojen määrä? *

Vastaa 0, mikäli et ole jonakin vuonna astuttanut yhtäkään tammaa.

vuonna 2010 _____

vuonna 2011 _____

vuonna 2012 _____

vuonna 2013 _____

vuonna 2014 _____

vuonna 2015 _____

11. Aion jatkossa *

- lisätä kasvattien määrää
- vähentää kasvattien määrää
- pitää kasvatustoiminnan ennallaan
- lopettaa kasvatuksen, miksi?

Kasvatuksen motiivit

12. Tavoitteenani on kasvattaa *

Voit valita enintään kaksi vaihtoehtoa

- itselleni kilpa-/harrastehevusia
- hevosia myyntiin tavallisille harrastajille tai 1-2 tason (entinen seura- ja alue-taso) kilpailuihin
- hevosia myyntiin 3-5 tason (entinen kansallinen taso) kilpailuihin
- hevosia kansainvälisen tason kilpailuihin
- hevosia siitokseen
- muu, mikä?

13. Mihin kantakirjaan kasvatat hevosia? *

Voit valita useamman vaihtoehdon

- FWB
- Suomalainen ratsuponi
- Hannover
- Oldenburg
- Holstein
- KWPN
- Muu, mikä?

14. Miksi päädyit kasvattamaan varsoja valitsemaasi kantakirjaan? *

15. Minkä ikäisenä kasvattisi keskimäärin myydään? *

- Pysin pitämään kasvattini itse
- Maitovarsana
- 1-2 vuotiaana
- 3-4 vuotiaana
- yli 5 vuotiaana

16. Millaisena koet ratsu-/ratsuponivarsojen tämänhetkisen markkinatilanteen Suomessa? *

- Erinomainen
- Hyvä
- Kohtalainen
- Huono

17. Millaisena koet nuorten ratsuhevosten/-ponien tämänhetkisen markkinatilanteen Suomessa? *

- Erinomainen
- Hyvä
- Kohtalainen
- Huono

18. Mitä toimenpiteitä toivoisit varsojen ja nuorten hevosten markkinoiden edistämiseksi? *

Voit valita useamman vaihtoehdon

- Huutokauppoja
- Muita tapahtumia, joissa myynnissä olevia varsoja/nuoria voisi esitellä
- Parempaa yhteistyötä ratsuttajien ja kasvattajien välillä
- Varsojenmyyntisivusto suomalaisille kasvattajille internetissä
- Muita toiveita, mitä?

Jalostusvalinnat

19. Millä perusteella keskimäärin valitset siitokseen käytettävät tammat? *

- Käytän ensisijaisesti omia kasvatteja.
- Käytän ensisijaisesti omia kilparadoilta/aktiivikäytöstä vetäytyviä tammoja.
- Etsin siitokseen tammoja joilla on omia kilpailunäyttöjä.
- Etsin siitokseen mielenkiintoisen suvun omaavia tammoja.

20. Minkä ikäisenä keskimäärin astutat tammasi ensimmäisen kerran? *

- 3-4 vuotiaana
- 5-6 vuotiaana
- 7-9 vuotiaana
- 10 vuotiaana tai vanhempana

21. Mistä etsit sopivaa oriita tammallesi ensisijaisesti? *

- Käytän FWB-kantakirjaan hyväksytyjä Suomessa astuvia oriita
- Käytän FWB-kantakirjaan hyväksytyjä tuontispermaoriita yleisellä luvalla
- Käytän FWB-kantakirjaan hyväksytyjä tuontispermaoriita tammakohtaisella luvalla
- Käytän siihen ulkomaiseen kantakirjaan hyväksytyjä oriita, johon aion varsan rekisteröidä

22. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia kriteereitä orivalintoja tehdessä? *

	Erittäin tärkeä	Tärkeä	Jokseenkin tärkeä	Kohtalaisen tärkeä	Ei merkitystä	En osaa sanoa
Oriilla on olemassa olevia jälkeläisnäyttöjä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oriilla on omia kilpailunäyttöjä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oritestin tulokset	☐	☐	☐	☐	☐	☐
BLUP-jalostusindeksit	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oriin emälinja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oriin suku	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nuori ori	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23. Mikäli sinulle syntyy erityisen laadukkaalta vaikuttava orivarsa, aiotko *

- pitää varsan itse ja näyttää sen aikanaan Suomessa oripäivillä
- pitää varsan itse ja tarjota sitä aikanaan ulkomaiseen kantakirjaan
- myydä varsan jalostuksesta kiinnostuneelle ostajalle
- myydä varsan kiinnostuneelle ostajalle, riippumatta oriinpitohalukkuudesta tai ruunata varsan myynnin helpottamiseksi

Kasvatuksen tuet ja neuvonta

24. Millaisena koet tarvittavien eläinlääkäripalveluiden saatavuuden? *

	Helppo	Kohtalainen	Vaikea
Ultraus	☐	☐	☐
Kiimakonrollit	☐	☐	☐
Siemennykset	☐	☐	☐

25. Millaisena koet hevosjalostusliittojen palveluiden saatavuuden? *

	Helppo	Kohtalainen	Vaikea
Tuontitamman tunnistus	☐	☐	☐
Varsan tunnistus	☐	☐	☐
Varsomistietojen tallennus	☐	☐	☐
Neuvonta	☐	☐	☐

26. Millaisia tallikohtaisia palveluita ja/tai neuvontaa toivoisit hevosjalostusliittojen tarjoavan?

27. Toivoisitko lisää neuvontaa ja tietoa kasvatukseen liittyen? *

- En
- Kyllä

28. Millaisista asioista toivoisit neuvontaa?

Voit valita aseamman vaihtoehdon

- Orivalinnoista
- Tammalinjoista
- Ajankohtaisista tutkimuksista
- Kansainvälisistä tutkimuksista
- Siitostamman ja varsan hoidosta ja ruokinnasta
- Eläinlääkinnästä
- Jalostuksesta
- Muu aihe, mikä?

29. Miten haluaisit tietoa jaettavan?

Voit valita useamman vaihtoehdon

- Painettuna lehtenä
- Internetsivujen kautta
- Seminaareissa
- Sosiaalisessa mediassa
- Internet-koulutuksen avulla

30. Olisitko kiinnostunut ratsuhevoskasvatuksen ja jalostuksen sähköisestä kuukausitiedotteesta? *

- En
- Kyllä

31. Mitä toivoisit kuukausitiedotteen sisältävän?

32. Miten tärkeänä koet eri tukien ja palkkioiden merkityksen hevoskasvatuksessasi?

	Erit- tän tärkeä	Tär- keä	Jokseen- kin tär- keä	Kohtalai- sen tärkeä	Ei mer- kitystä
Kilpailupalkkiot *	☐	☐	☐	☐	☐
Kantakirjauspalkkiot *	☐	☐	☐	☐	☐
Varsanäyttelypalkkiot *	☐	☐	☐	☐	☐
Laadukkaiden tammojen tukeminen, esim. tammahanke *	☐	☐	☐	☐	☐
Kansallinen kotieläintuki *	☐	☐	☐	☐	☐
Investointituki *	☐	☐	☐	☐	☐
Muu , _____ mi- _____ kä?	☐	☐	☐	☐	☐

33. Saitko vuonna 2014 kansallista kotieläintukea? *

- En
 Kyllä

34. Oletko saanut toimintaasi/investointeihin tukea ELY-keskukselta? *

- En
 Kyllä

35. Mitä tukia olet saanut?

- Investointituki
 Nuoren viljelijän aloitustuki
 Maatalousyrittäjän opintoraha

36. Kuulutko EU:n maataloustukijärjestelmän piiriin? *

- En
 Kyllä

37. Mihin tukialueeseen kuulut?

- A
- B
- C1
- C2
- C2P
- C3
- C4

38. Miten mielestäsi kiinnostusta kasvatustoimintaan voitaisiin lisätä? *

Voit valita useamman vaihtoehdon

- Neuvonnan avulla, miten?

- Taloudellisten tukien kautta, miten?

- Kasvattajakilpailuiden avulla, miten?

- Nuorten hevosten kilpailuiden avulla, miten?

- Varsojen markkinointia parantamalla, miten?

- Muilla tavoin, miten?

39. Millaisena näet FWB- ja/tai Suomalaisen ratsuponikantakirjan nykytilanteen ja tulevaisuuden? Entä kuinka haluaisit toimintaa kehitettävän?

40. Onko sinulla muita ajatuksia tai kommentteja kotimaisen ratsuhevos-/ratsuponikasvatuksen kehittämiseen?

Opinnäytetyön nimi

41. Mikäli haluat osallistua arvontaan, voit tähän jättää yhteystietosi (Nimi sekä puhelinnumero/sähköpostiosoite). Vastaukset käsitellään nimettöminä.

Vahvista vastausten lähetys